

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı

23 Aralık 2015 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

- 1.- Komisyon Başkanlık Divanının oluşumuna ilişkin görüşmeler
- 2.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve Avrupa Birliği sürecine ilişkin görüşmeler

III.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

- 1.- İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasına ilişkin karar

B) KOMİSYON KARARLARI

- 1.- 2016 yılı içinde yapılacak bütün COSAC ve COSAP toplantılarına Komisyonun katılmasına ilişkin karar

IV.- SUNUMLAR

1.- Avrupa Birliği Bakanı Volkan Bozkır'ın, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve Avrupa Birliği süreci hakkında sunumu

23 Aralık 2015 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN: Mehmet Kasım GÜLPINAR (Şanlıurfa)

BAŞKAN VEKİLİ: Şaban DİŞLİ (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ: Özkan YALIM (Uşak)

SÖZCÜ: Zehra TAŞKESENLIOĞLU (Erzurum)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayımız vardır.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun 26'ncı Yasama Döneminin 2'nci Toplantısını müsaadenizle açıyorum.

Yeni komisyonumuzun çalışmalarının özellikle de ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını ve yararlar getirmesini temenni ediyorum ve tüm üyelerimize de bu süreçte başarılar diliyorum.

Değerli üyelerimiz, bugün gündemimizde 4 tane konu yer almaktadır. Bildiğiniz gibi, sizlere de duyurduğumuz gibi, Sayın Volkan Bozkır, Avrupa Birliği Bakanımız, saat on birde teşrif edecek ve bizi mevcut güncel gelişmelerle ilgili bilgilendirecek. Yalnız, o gelmeden bir iki tane yapmamız gereken rutin işlem var, onları da bu arada tamamlayalım dedik hep birlikte. Öncelikle boşalan Komisyon kâtip üyeliği seçimimiz vardır, bunu bir tamamlayabilirsek... Bildiğiniz üzere, değerli üyelerimiz, 4847 sayılı Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Kanunu'nun 2'nci maddesine göre: "Komisyon, siyasi parti gruplarının yüzde oranlarına göre bir başkan, iki başkanvekili, bir sözcü ve bir katip seçer." diyerek Komisyonumuzun Başkanlık Divanının 5 kişiden oluşacağını ve bu görevlerin dağılımında siyasi parti gruplarının yüzde oranlarının dikkate alınacağını hükme bağlamıştır. Bu oranlara göre, Adalet ve Kalkınma Partisine düşen 3 üye, Cumhuriyet Halk Partisi ve Halkların Demokratik Partisine düşen birer üye için ilk toplantımızda seçim yapmıştık. Ancak, Halkların Demokratik Partisi kontenjanından kâtip olarak seçilen Sayın Saadet Becerekli Komisyonumuzdan istifa ettiği için Komisyonumuz kâtip üyeliği için tekrar seçim yapmak durumundayız. Tabii, kanunun öngördüğü oranlar uyarınca, kâtip üyeyi Halkların Demokratik Partisine mensup üyelerimiz arasından seçmemiz tekrar gerekmektedir.

Değerli basın mensupları, şimdi seçim safhasına geçtiğimiz için, müsaadenizle, sizleri de bir müddet dışarı alabilirsek, çünkü kanun gereği seçimi gizli yapmamız gerekiyor arkadaşlar.

Değerli üyelerimiz, ben şimdi seçim işlemine geçiyorum.

II.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Komisyon Başkanlık Divanının oluşumuna ilişkin görüşmeler

BAŞKAN – Öncelikle tasnif komisyonunda görev yapacak en genç 2 üye arkadaşımız...

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, müsaadeniz olursa seçim gündemine geçmeden önce gündeme dair bir iki önerimiz olacak.

BAŞKAN – Osman Bey, isterseniz şu seçim işlemi bitirelim, çünkü bu rutin olması gereken bir şey biliyorsunuz.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Seçime yöneliktir Sayın Başkan önerimiz.

BAŞKAN – Seçim işlemine yönelikse buyurun. Çünkü Komisyon daha henüz teşekkül etmemiş, bir ayağı eksik kalan bir Komisyon olduğu için bunu tamamlamamız lazım.

Buyurun.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, bir kez daha tebrik ediyorum, başarılar diliyorum bütün arkadaşlarıma.

Öyle inanıyorum ki Türkiye'nin Avrupa Birliğine dâhil olma idealinde en yoğun emeği sarf edecek olan Komisyonun üyesi olarak, bu Komisyonun uyum içerisinde çalışması, üretmesi, müktesebatımızın da Avrupa Birliği müktesebatına uyumlu hâle, uyumlu hâle gelmesi konusunda en yüksek oranda katkıyı sunacağımızı ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, müsaadeniz olursa, gündem maddelerine geçmeden önce hem içerisinde yer almış olduğumuz Komisyonun ruhu, felsefesi itibarıyla hem de demokratik nezaket itibarıyla Komisyonumuzun da Türkiye Büyük Millet Meclisinin diğer tüm komisyonlarına emsal olabilecek bir temsilde adaleti gerçekleştirme adına, grubum adına bir öneride bulunmak istiyorum. Her ne kadar mevzuat bu temsiliyeti öngörmüş ise de bu Komisyonda temsili bulunan bütün siyasi partilerimizin Başkanlık Divanında temsiliyetine olanak sağlanmasını öneriyorum; bu bir.

İkincisi, oranları esas aldığımızda, bu oranlar içerisinde HDP'ye düşen, kâtip üyelik değil başkan vekilliği olması gerektiğine inanıyoruz. Bu itibarla da, kâtip üye seçiminden önce bu hususların tartışılması ve karara bağlanmasını öneriyoruz. Her ne kadar seçim gerçekleşmiş olsa bile Sayın Başkan, bugün burada bir istifayla bu süreç gerçekleştirilebilir ve temsilde adalet ilkesine uygun bir seçim gerçekleştirilebilir. Zira, mevcut yasayı, mevcut hususu dahi esas alıp yani tüm siyasi partilere temsiliyeti vermese bile HDP'ye düşen, kâtip üyelik değil; HDP'ye düşen, başkan vekilliğidir. Bu itibarla, bu hususu bir kez daha, temsilde adalet ilkesinin tecelli bulması açısından Komisyonun saygıdeğer üyelerinin bilgisine, ilgisine, takdirine sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, Osman Bey, ben temennileriniz için teşekkür ediyorum.

Tabii, takdir edersiniz ki seçim işlemini biz tamamladık geçen seçimde. Tabii, sizin gönlünüzden geçen HDP'ye başkan vekilliği ama benim gönlümden geçene bakarsanız başkanlık da HDP'ye uygundur. Fakat şu anda teamül gereği biliyorsunuz ana muhalefet partisnin komisyon başkan vekilliği, geçmiş teamülleri de göz önüne aldığımızda, çünkü 2003 yılında kurulan bir komisyon bu, bütün uygulamalarda hep iktidar ve ana muhalefet partisi başkan vekilliğini paylaşmışlardır. Burada, aslında, bu yüzde oranlar, başka komisyonlara baktığınızda, çok da fazla değerlendirilen bir husus değildir. Çünkü, bu yüzde oranları, aslında, dikkat ederseniz şu anda bütün komisyonların şekillenmesinden sonra mevcut yapıya baktığınızda, sadece bizim komisyonumuzda uygulanan bir uygulamadır. Aslında, bu da bizim ne kadar demokratik bir uygulama içinde olduğumuzu gösterir, çünkü yüzde oran dediğiniz sadece burada geçerli değil, Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna uygun bir veya buraya has bir uygulama değil. Aslında diğer komisyonlarda da takdir buyursunuz ki olması gereken bir şey ama, tabii, her ne hikmetse, bilmiyorum, o başka komisyonların kendi uygulamaları. Biz, buna rağmen, kanunun bize emrettiği şekilde size bir kâtip üyeliğin düşmesi hususunda hep birlikte mutabık kaldık. Yani şu anda zaten yapılmış da bir seçim var. Tekrar burada mevcut arkadaşlara "Sen istifa et." veya "Sen çekil." demek de çok bence etik olacak bir davranış değildir. Arkadaşlar, ha, sizin orada, belki o gün toplantıya katılmamanız... Çünkü sadece Saadet Hanım gelmişti, yanlış hatırlıyorsam, diğer arkadaşlar temsil etmedi, o gün katılmadı. Belki bu konuyu o gün müzakere edebilirdik eğer gelmiş olsaydınız, ama, maalesef, yani, bence şu vakitten sonra bunu tekrar değiştirmek diğer arkadaşlara da çok da hakkaniyetle uygulanacak bir tutum değil kanaatindeyim. Eğer takdir ederseniz ben seçim işlemine geçeyim ve bir an evvel bu işlemi bitirelim izninizle Osman Bey.

Şimdi, 2 tane genç üye arkadaşımızı ben, biliyorsunuz kâtip üye olarak... Onursal Bey, burada mı? Geldi, tamam. İsmail Emrah Karayel... Mehmet Muş olmadığı için... Sizleri şöyle yan yana alabilirsek arkadaşlar, hemen sayım işlemi çabuklaştırmak açısından.

Şimdi, aday belirleme safhasına geçelim... Kâtip üye için aday sizlere düşüyor, Osman Bey, kimi göstereceksiniz?

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, biz bugün bildirmeyeceğiz adayımızı.

BAŞKAN – O zaman seçim işlemini şu anda yapmıyoruz demektir.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Evet, bildirmeyeceğiz bugün. Bu kararımızın bir kez daha demokratik nezaket çerçevesinde gözden geçirileceğine ben inanıyorum. Temsilde adalet ilkesi son derece önemlidir. Eğer HDP Başkanlık Divanında yer alacaksa bunun adalette temsiliinin sağlanması lazım, eğer adalet olmayacaksa yer almamasının daha hayırlı olacağına inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

Bir dahaki toplantımıza kadar bir kez daha gözden geçireceğiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi, Osman Bey, çok teşekkür ederim ama ilk günden bu adalet konusunu hiç bence masaya yatırmayalım yani ileriki günlerde, uygulamalarda ne kadar adaletli ve hakkaniyetli olduğumuzu, inşallah, gösterme fırsatı bulacağım.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Bu sizin şahsınıza yönelik bir söz değil Sayın Başkanım, bunu siz de biliyorsunuz.

BAŞKAN – Ama sonuçta Başkanlık makamını siz burada... Çünkü uygulamaları...

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Toplantıya konuşuyorum Sayın Başkan, emin olun toplantıya konuşuyorum.

BAŞKAN – Ama bu iş ve işlemleri yapacak olan kişi benim. Evet, her ne kadar şahıs olarak değerlendirmezsiniz ama Başkanlık makamını temsilen burada ben yer aldığım için başka bir arkadaş da yer alabilirdi, o da eminim aynı şekilde düşünecektir. Adaleti, inşallah, önümüzdeki dönemlerde hiç gündeme bile getirme ihtiyacı duymayacaksınız, bu konuda hiç endişeniz olmasın. Burada asli olan, zaten, Komisyonun faaliyetleri açısından baktığınızda, bir kere, özellikle yurt dışı toplantılar ve faaliyetler, Osman Bey. Yani, inanın -hani, ben küçümsemek anlamında değil- ben dört sene burada görev yaptım, 7 tane komisyonda görev yaptım, ne başkan vekilliğin ne kâtip üyeliğin ne sözcülüğün çok da bir ehemmiyeti yok. Yani, belki siz çok önemsiyor olabilirsiniz, haklı olarak, fakat hiç bu konuda merak etmeyin, önemli olan burada, o yurt dışı toplantılarda o temsili ve o adaleti sağlayabilmek. Burada, elimden geldiğince, inşallah, önümüzdeki dönemde bütün arkadaşların -çünkü birazdan göreceksiniz o şeye geçeceğiz- herkesin eşit bir şekilde o toplantılara katılımını sağlayacağım inşallah. İşte, adaleti ben burada tesis ettiğime inanacağım.

Yani, burada 2 tane kararımız var, Bakan bey gelene kadar şey yapabilirsek.

Seçim gündemini iptal ediyoruz, erteliyoruz.

RECAİ BERBER (Manisa) – Aday önereceğiz.

BAŞKAN – Yok, adalet duygusunu artık çok da şey yapmayalım Recai Ağabey, onu...

RECAİ BERBER (Manisa) – Komisyondaki üyeler, biz öneremez miyiz?

BAŞKAN – Önerilebilir tabii yani isterseniz...

RECAİ BERBER (Manisa) – Osman Bey bu konuda son derece yetkin bir arkadaşımız, Başkanlık Divanında olmasının...

Sayın Başkan, ben önceki toplantıda olmadığım için, bulunamadığım için kusura bakmayın. Tabii, orada 1 aday gösterilmiş, 1 aday varmış, seçimler tamamlanmış, şimdi istifa gerçekleşmiş. Gündemle ilgili bir üyemiz söz aldı, bunu müzakereye açtı, ben de bu konudaki görüşümü söylemek istiyorum. Esasen, tabii, burada kanunla düzenlenmiş bir şey söz konusu, burada teamül olan, sadece, Başkanlık Divanında Başkan Vekilinin birinin ana muhalefet partisinden olması; yoksa

oyları oranında, temsilleri oranında Başkanlık Divanında yer alması yasal bir durum, Başkanlık Divanında hangi görevlerde olacağı ise teamülle belirlenmiş durumda. Dolayısıyla, burada, müzakereye açılan konuda boş olan üyelikle ilgili zaten seçim yapılmış tekrar. Bunun bir süresi var mı, ben onu bilmiyorum yani bir dahaki toplantıda da aday gösterilmemesi hâlinde tekrar ertelenecek mi, yoksa Komisyon, kendisi bir aday gösterip seçimi tamamlayabilecek mi, onu bilmiyorum. Bu konuda, geçmişte böyle bir uygulama var mı, onu da merak ediyorum açıkçası. Yoksa açıkçası -Osman Bey bunu müzakereye açtı ama- değerli üyemizin bence Başkanlık Divanında olmasında fayda var çünkü Başkanlık Divanında bulunan arkadaşlar, kendileri de bazen bu Başkanlık Divanı adına hareket ettikleri için, burada, Başkanlık Divanının tavırları konusunda, daha yakından birlikte çalışma imkânı buluyorlar. Bu açıdan da uygun olur diye düşünüyorum ben, eğer kendileri düşünüyorsa kendilerinin aday olmasında ve bugün seçimin tamamlanmasında yarar görüyorum açıkçası.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkürler.

Tabii, ben, şöyle, uzun yıllardır Medisin içinde yer alan bir arkadaşınız olarak, hem medya kısmında hem danışman olarak hem milletvekili olarak açıkçası hafızamı yokladığımda böyle bir tartışma, böyle bir usul hakkında gündeme gelen bir mesele hatırlamıyorum. Onun için, geçmiş teamülleri göz önüne getirdiğimde böyle bir şeyle ilk defa karşılaşyorum. Osman Bey, eğer uygun görürseniz, Recai Bey'in dediği gibi, siz eğer şey yapmıyorsanız başka partiler de aday gösterebilir. Seçimi burada halledebiliriz ama yok..

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Bir sonraki toplantıya...

BAŞKAN – ...dediğiniz gibi, bunun çok ertelenme ihtimal varsa yani bir dahaki toplantı, bir dahaki toplantı, her seferinde seçim yapamayacak durumda olursak o biraz sıkıntı olur. Uygun görürseniz, siz karar vermiyorsanız, diğer arkadaşlar, diğer parti grupları aday gösterebilir istedikleri birini.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Biz önerimizi bildiriyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir sonraki toplantıya o zaman.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Bir sonraki toplantıda.

BAŞKAN – Peki.

Değerli üyeler, şimdi gündemin ikinci maddesine geçelim. Bunlar, çünkü, seri bir şekilde, eğer yine bir itiraz olmazsa inşallah...

III.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasına ilişkin karar

BAŞKAN – Komisyon görüşmelerinde tam tutanak tutulabilmesi için, bir de İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi gereğince karar almamız gerekiyor. Komisyonun görüşme tutanakları önemli bir belge ve arşiv görevi gördüğü için siz de hemfikirsenez eğer bu kararı alabiliriz.

Sanırım, oylamaya geçebiliriz.

Bu durumda, 26'ncı Yasama Döneminin birinci devresinde yapılacak Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

B) KOMİSYON KARARLARI

1.- 2016 yılı içinde yapılacak bütün COSAC ve COSAP toplantılarına Komisyonun katılmasına ilişkin karar

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, şimdi gündemimizin son maddesine geçiyorum. Burada, biliyorsunuz, önemli bir rutin yurt dışı faaliyeti olan COSAC ve COSAP toplantılarına katılım için karar almamız gerekiyor aynı zamanda. Yine, uygun görürseniz 2016 yılı içinde yapılacak bütün COSAC ve COSAP toplantılarına Komisyonun katılımı için karar alacağız. Karar metni bilgi notuyla birlikte size dağıtılmış olması gerekiyor. Sanırım, size yazılı olarak dağıtılan kararı oylayabiliriz.

Şimdi müsaadenizle...

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, oylamaya geçmeden önce bu konuda...

BAŞKAN – Toplantıların mahiyetiyle mi, içeriğiyle mi ilgili?

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Örneğin, Hollanda Parlamentosu AB İşleri Komisyonu ev sahipliğinde 7-8 Şubat 2016 tarihinde yapılacak geziye, toplantıya "Komisyon Başkanı ile Komisyon Başkanınca belirlenecek 1 Komisyon üyesi..." Bu nasıl belirlenecek Sayın Başkan?

BAŞKAN – İşte, orada adalet devreye girecek Osman Bey, adaleti orada işleteceğiz. İşte, orada, hepinizi, tek tek inşallah... Çünkü bu toplantılar iki sene boyunca devam edecek, Avrupa Birliğinin Dönem Başkanlığı hangi ülkedeyse, önce Hollanda, ardından Slovakya, orada mümkün mertebe bütün arkadaşların, herkesin katılımını sağlayacağız. Sadece bu toplantılarla da sınırlı değil tabii, bizim Komisyonun toplantıları biliyorsunuz, ilave, ekstra toplantılar da olacak.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, benim naçizane önerim, adaletin tecellisi için her bir toplantıya Komisyon Başkanı ile Komisyonda bulunan, temsil edilen siyasi partilerden birer üyenin katılımı şeklinde dizayn edilmelidir ki...

BAŞKAN – O katılım yalnız, sınırlı.

Şimdi, biz COSAP'ta gözlemci üye statüsünde olduğumuz için biz fazla miktarda... En fazla 3 üyeyle... Çünkü o bizim kendimizin aldığı bir karar değil Osman Bey, davet usulü yani biz gözlemci üye statüsünde olduğumuz için orada, asli üye değiliz, gözlemci üyeler sadece 3 üyeyle sınırlandırılmış durumda.

YASAMA UZMANI ABDÜLVEHAP DOĞAN – Muhalefetten biri muhakkak şey yapmalı, dikkat ediliyor efendim.

BAŞKAN – Onda bir sıkıntı olmaz inşallah, muhalefet iktidar bizde öyle bir ayrım olmaz, önemli olan bütün arkadaşların bu toplantılara katılımını sağlayabilmek ama sayı kısıtlı olduğu için mecburen, her seferinde en fazla 3 kişi. Burada da 25 kişi olduğumuza göre, üçer üçer artık, bu işi sıraya koyacağız Osman Bey.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Tabii, buradaki söz alışımız ve buradaki önerimiz şu şekilde algılanmamalıdır Sayın Başkan: Ben bu konuda diğer muhalefet partilerimizin de görüş belirtmesini fevkalade faydalı görüyorum doğrusunu ifade etmek gerekirse.

Sayın Başkan, hiç birimiz bu toplantılara katılmayı bir seyahat etme, bir turistik gezi olarak algılamıyoruz. Bu toplantılara katılım aynı zamanda Türkiye'de farklı siyasi partilerin, farklı siyasi fikirlerin de AB uyumu, AB ilişkilerinde hayat bulması, birbirine tesir etmesi anlamında fevkalade önemli görüyoruz. Bu itibarla da buradaki katılımıda temsiliyetin de hayati derecede önem arz ettiğine inanıyorum. Doğrusunu söylemek gerekirse şu andaki benim vâkıfıyetim, hangisinde gözlemciyiz, hangisinde daimiyiz ve hangisinde ne kadar sayımız var anlamında yeteri miktarda belgeye sahip değilim ancak...

BAŞKAN – Osman Bey, şu kitapçıkta bence yeterince bilgi var, yine eksik bir şey kalırsa arzu ederseniz o konuda da tekrar Komisyon arkadaşlarımız, uzmanlarımız sizi bilgilendirebilir ama şu mevcut kitapçık ve o elinizdeki bilgi notunda bence detaylı bilgi var.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, çalışma usulleri açısından da mesela bu bilgi notu bize toplantıya gelmeden önce ulaşmış olsaydı bu bilgi notunu incelemeye ve bu bilgi notu üzerinden görüş ifade imkânına da sahip olacaktık.

Hakkınızı helal edin değerli arkadaşlar lütfen, hepinizin affına sığınıyorum. Bundan sonraki bütün toplantılarda da esas bir hukukun oluşması, etkin bir işleyişin olması için sürekli söz alacağız, görüşlerimizi medeni bir çerçevede ileteceğiz, tartışmalara katılacağız Sayın Başkanım, bunu lütfen kendinize yönelik bir müdahale olarak algılamayın.

BAŞKAN – Hayır, hayır, estağfurullah.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Ama, etkin bir işleyiş için, katılımcı bir işleyiş için taleplerimizi ifade edeceğiz. Bana gelmedi mesela.

BAŞKAN – Şimdi, onu “check” ederiz niye gelip gelmediğini de. Yalnız, o elinizdeki, şimdi, sadece tarihlerle ilgili detay bilgi. Bu tarihlerle ilgili bilgi zaten bizim elimize de yeni ulaştı. Ama, onun haricinde, gözlemci üye, hangisinde değiliz, hangisindeyiz gibi detaylı bilgiler şu kitapçıkta var ve ilk toplantıda onlar dağıtıldı Osman Bey. İşte, yine, siz olmadığınız için, maalesef, herhâlde ulaştıramadı arkadaşlar. Aslında, ilaveten ulaştırmaları gerekiyor olabilirdi.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sayın Başkanım, odalarımıza geldi.

BAŞKAN – Odalarınıza da geldi mi? Tamam. Yani, Osman Bey'de bir eksiklik varsa, arkadaşlar, onu tekrar bir kontrol edelim.

Saat 11.00 oldu, artık, bunu da herhâlde bakandan sonraya bırakacağız. Bakan Bey'i davet edelim çünkü bekliyor orada.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli basın mensupları; şimdi de gündemimizin son maddesi olan, değerli Avrupa Birliği Bakanımız Sayın Volkan Bozkır'ın brifingine geçeceğiz.

Toplantının prosedürü icabı öncelikle Sayın Bakanımız söz alacak, ondan sonra söz almak isteyen üyelerimiz, soru sormak isteyen üyelerimiz toplantıya icabet edeceklerdir. Bu arada, Sayın Bakanım kısa bir açıklama yaptıktan sonra değerli basın mensuplarımızı da dışarı davet edeceğiz.

Sayın Bakanım, öncelikle Komisyonumuza hoş geldiniz. Siz masanın iki tarafında da yer almış tecrübeli bir siyasetçi olarak davetimize icabet ettiniz bizleri kırmayarak. Mevcut güncel gelişmeler çerçevesinde Komisyonumuza aydınlatıcı bilgiler vereceğiniz hususunda tereddüdüm hiç yok kesinlikle.

Tekrar, icabetinizden dolayı çok teşekkür ediyorum ve size ve değerli Bakanlık arkadaşlarınıza, çalışma arkadaşlarınıza şükranlarımı sunuyorum. Bu zorlu süreçte hep birlikte, inşallah, Komisyonumuzla beraber, Bakanlığımızla beraber güzel çalışmalara imza atacağımıza inanıyorum.

Hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum, hoş geldiniz.

Buyurun Sayın Bakanım.

IV.- SUNUMLAR

1.- *Avrupa Birliği Bakanı Volkan Bozkır'ın, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve Avrupa Birliği süreci hakkında sunumu*

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Sayın Başkanım, Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun çok değerli üyeleri; gerçekten bugün aranızda olmaktan dolayı çok büyük bir onur duyuyorum. Böyle bir fırsat ve imkân verdiğiniz için de teşekkür ediyorum.

Tabiatıyla, Medisteki komisyonlarımız arasında Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun istisnai, özel bir durumu vardır. Kanunla kurulmuş bir Komisyondur 2003 yılında, 4847 sayılı Kanun'la kurulmuştur ve görevleri bu kanunda belirtilmiştir. Tabiatıyla, Avrupa Birliği sürecini izlemek ve bu konuda müzakere etmek, onun dışında, Avrupa Birliğindeki gelişmeleri takip etmek, Avrupa Birliği uyum sürecinde Türkiye Büyük Millet Medisine sunulacak kanunları, arzu ettiği takdirde, bu Komisyonda değerlendirip Avrupa Birliği müktesebatına olan uygunluğunu görüşmek gibi çok önemli vazifeleri de var. Dolayısıyla, Avrupa Birliği Bakanlığı ve Bakanı olarak bu Komisyonla sürekli iş birliği içinde olmak, görüş teatisinde bulunmak, bilgi vermek ve sizlerin görüşlerinizden yararlanarak, Parlamento desteğini arkamıza alarak bu hepimizin ortak projesi olan, Türkiye'nin medeniyet projesi olan bir anlamda, Avrupa Birliği sürecini ilerletmeyi doğru buluyoruz. O açıdan, bugünkü ziyaretimde sizlerle hem Avrupa Birliği sürecinin son dönemdeki gelişmelerini paylaşmayı arzu ediyorum hem de bu çerçevede önümüzdeki dönemde yasama faaliyetleri bakımından sizlerle paylaşacağımız çok önemli yasalar var. Bunlarla ilgili de görüşlerinizi almayı arzu ediyorum.

Hayırlı uğurlu olsun, Komisyonumuz da yeni göreve başladı. Tabii, bir bölümü de... Sayın Berat Çonkar'ı da Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunun başında olması hasebiyle kutluyorum. En zor bölümlerinden birisi de bu KPK faaliyetleridir. Onunla ilgili olarak da görüşmelerimiz sırasında belki bazı düşüncelerimi paylaşacağım.

Çok teşekkür ediyorum vakit ayırdığınız için, beni kabul ettiğiniz, ağırladığınız için. Görüşmelerimizin, inşallah, hepimiz için hayırlı uğurlu olmasını, yararlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkürler Sayın Bakanım.

Değerli basın mensupları, teşekkür ediyoruz sizlere de.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – İzin verirsiniz, size mesai arkadaşlarımı tanıştırayım sizin de sürekli iş birliği içinde olacağınız.

(Avrupa Birliği Bakanı Volkan Bozkır Bakanlık bürokratlarını tanıttı)

İzin verirsiniz, ben çok kısa -aslında bildiğiniz konular ama, benim bakış açımı ve değerlendirmem açısından, belki, paylaşmakta yarar görüyorum- Avrupa Birliği süreciyle ilgili tarihî perspektifte neden ve nasıl, anlatayım. Sonra bugün içinde bulunduğumuz yeni tabloyu sizlerle paylaşayım, sonra sorularınızla ben de sizden nabzınızı alırım, sizle böyle karşılıklı diyalog şeklinde devam ederiz.

Şimdi, Avrupa Birliği süreci, demin basının önünde de söylediğim gibi, aslında gerçekten Türkiye'nin bir medeniyet projesidir ve tabii çok da uzun yıllar öncesine dayanan bir ilişki. 1959 yılında ilk başvurmuzu yaptığımızdan alırsak elli altı sene, 1963'teki Ankara Anlaşması'ndan alırsak elli küsur sene. Bu da şunu gösteriyor: Bu işi Türkiye kadar yapan gerçekten kararlı, hoşgörülü, sabırlı başka hiçbir ülke yok ama önemli olan, tabii, sürecin devam etmesi ve üyelik hedefinin her zaman muhafaza edilmesi.

Avrupa Birliği ilişkisinde aslında, belki bazı önemli, kritik noktaları siyasetin o günkü şartlarında başka türlü değerlendirmiş olsaydık belki çok daha farklı bir tabloya da ulaşabilirdik. Özellikle, Avrupa Birliği üyeliğinde dalgalar vardır ve sepetler vardır. Bizim de bir dönemde Yunanistan'la aynı sepette olduğumuz bir tablo yaşadık. Maalesef, o günün şartlarında biz bu sepetten kendi irademizle çıktık. Kendi irademizle çıkmasaydık belki Yunanistan'ın üyeliğini geciktirecektik, belki de Yunanistan üye olsun derken bizim de üyeliğimiz daha kolay olabilecekti.

Tabii, diplomaside, siyasette bir fırsat kaçtığı zaman, yeni bir fırsat ortaya çıktığında başka şartlarla, başka unsurlarla gelir. Tekrar üyelik sürecinin canlanması tablosunda biz, bizimle hiç ilgisi olmayan, çok farklı nedenlerle üyelik için adım atmakta olan ülkeler grubuyla bir arada bu müzakere sürecini yürütmek mecburiyetinde kaldık. Şöyle ki: AB üyesi olmuş son 13 ülkenin Malta ve Kıbrıs dışındaki 11'i, tamamı eski Sovyetler Birliği'nin içinde veyahut periferisinde olan ülkeler. Tabii bu ülkeler, kırk beş yıl, Potsdam-Yalta Konferansı'nda bir harita üzerinde, "Sen şurasın, sen şurasın." denilerek komünizmin esareti altında kalmış, hukuk fakültesi olmayan, ticaret fakültesi olmayan, yurt dışı seyahat imkânı olmayan, özel sektör kavramı olmayan, miras hukuku olmayan, hakikaten, orada yaşayan insanların tekrar yaşamak istemedikleri bir tablodan gelen ve genelde de bir vicdan azabının çözümü amacıyla, aslında tam olarak kriterleri yerine getirmeseler dahi Avrupa Birliği üyeliğine alınmak istenen ve bu ülkelerin de "Ne pahasına olursa olsun ben Avrupa Birliği üyesi olayım, onun için önüme ne koyarsan yapayım." psikolojisi içinde olduğu bir tablo varken Türkiye de bu sepetin içinde kendisini buldu. Tabii, Türkiye'nin hiçbir alakası yok bu ülkelerle. Onun için, tabii, bazı refleksler gelişti Avrupa Birliğinde ve örnek olarak verilmeye başlandı, "Bak, ne kadar güzel işte, herkes ne dersek yapıyor. Avrupa Birliği bir kültürdür, uyum kültürüdür, baş kaldırmama kültürüdür, çok fazla itiraz etmeme kültürüdür." gibi, böyle yeni bir psikoloji oluştu. Biz de dedik ki: Ya, böyle bir kültür nerede? Hiçbir yerde yazılmıyor, böyle bir kültür yok. Yani Türkiye var, Avrupa Birliği var, biz müzakere edeceğiz, onlar öyle yapıyorsa doğru yaptıkları anlamına gelmez. Dolayısıyla, böyle bir ilişki içinde Türkiye aslında hep şaşırtarak Avrupa Birliğinde ilerleme kaydetti. İlk bu ülkelerle birlikte müzakerelere başlamamız söz konusu olduğunda aslında Türkiye'de bir koalisyon hükümeti, belki de cumhuriyet tarihinin en büyük ekonomik krizinden çıkmakta olan veya da içinde olan bir Türkiye, bir askerî vesayetin olduğu bir dönem ve Kopenhag siyasi kriterleri gibi, şu ana kadar 2 bin yasayı değiştirdiğimiz, çok önemli reformlar yaptığımız, beklentilerin olduğu bir ortam ve Türkiye'nin bunları karşılayamayacağı öngörüsü hâkimdi aslında. Ama Türkiye gerçekten çok önemli hamleler yaptı, Medisin büyük desteğiyle, muhalefet partilerinin gerçekten bu işin içinde kendilerini hissetmesiyle çok önemli yasalar Parlamentodan geçti ve biz Kopenhag siyasi kriterlerini yeterince karşılayan bir ülke konumuna geldik ve müzakereleri başlatma kararını aldık. Tabii, şaşkınlık diyorum ama Avrupa Birliğinin de tabii bir şeyi vardır, söz verdiği zaman ve de hukuki olarak da

bu vecibenin altına girdiği zaman mutlaka uyar buna. O noktada da bizimle müzakereler başladı. Müzakereler başladıktan sonra, bir taraftan bu demin söylediğim ülkeler girmiş, Avrupa Birliği tabiriyle “hazmetme”nin zor olacağı düşüncesiyle, bir de burada Türkiye var, koskocaman bir ülke, o zamanın tabiriyle, “çok büyük ve çok zengin olmayan bir ülke”, “Bir de bu Türkiye Avrupa Birliği üyesi olursa... Acaba şu anda zamanı mıdır? Biraz sonra mı alsak?” mülahazaları ve tabii, Avrupa Birliği insanlarını da düşünürseniz, bir anda böyle, cebinde 5 doları yeni görmüş, demin söylediğim özelliklere sahip bir insan grubu geliyor, işte, serbest piyasa ekonomisi, demokrasi, olmayan bütün kavramlar konuşuluyor; “Yahu, ne yapacağız, mapacağız?” falan şeyi içinde bir de orada kocaman bir Türkiye endişesi var tabii ve müzakerelerin şeklini değiştirdiler. Türkiye’yle birlikte, ondan sonra müzakere edecek ülkeler bakımından, Hırvatistan ve sonra, şimdi de Sırbistan, Karadağ, Makedonya gibi ülkeler bakımından yeni müzakere şekli konuldu. Eskiden bütün fasıllar müzakereye başlandığında açılırdı, bazıları kapanırdı, kapananlar bazen tekrar açılırdı ve en son anda kapanmış olduğu takdirde müzakere bitmiş olurdu ve müzakerelerin de esas amacı, ülke bakımından sorun teşkil edebilecek alanlarda geçiş sürelerinin müzakere edilmesi idi. Yani bir ülke için tarım alanı olabilir, üye olduktan sonra, işte, üç yıl, iki yıl, beş yıl, neyse, bazı ürünler itibarıyla uygulanmaması; bazıları için rekabet olabilir, bazıları için çevre olabilir. Ama yeni kurulan düzende, Türkiye’nin müzakere ettiği dönemde açılış ve kapanış kriterleri getirildi. Açılış kriteri olunca müzakere edemiyorsunuz çünkü kriterler önünüze geliyor, uygularsanız faslı açıyorsunuz, bazı unutulmuş bir şey varsa da kapanış kriteri oluyor, netice itibarıyla müzakere edemiyorsunuz. Türkiye böyle bir konumda yine çok iyi bir müzakere şemasıyla -o zaman Başbakan Yardımcısı olan Ali Babacan Başmüzakereciydi- bütün buna rağmen iki yılda müzakereyi bitirebileceğini ortaya koyunca hazır olmayan Avrupa bu sefer 8 faslın askıya alındığı bir karar aldı ve hiçbir faslın da kapanamayacağı bir konsey kararı aldı. Üstüne, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi “5 fasıl da benden.” dedi, işte, Sarkozy çıktı, “4 fasıl da benden.” dedi, böyle 17 fasıllık bir kilitlenme.

On sene önce yani 3 Ekim 2005’te müzakerelere başladık, Aralık 2006’da bu sekiz fasıl bloke edildi. Bu da bir kırılma noktasıdır. Fakat Türkiye orada bir karar aldı ve dedi ki: Biz Avrupa Birliği’nin fasıl açmasını bekleyemeyiz, zamanın nasıl kullanılacağını da onun kontrolüne bırakamayız; biz bütün fasılları Türkiye’de açarız ve bu teknik olarak da mümkündür. Çünkü tarama süreci yapılıyor, bütün fasıllar itibarıyla Türk müktesebatı, Avrupa Birliği müktesebatı tartışılıyor. 2 bin bürokratımız Brüksel’e gitti bu tarama süreci için ve bütün şeyler itibarıyla da durum saptaması yapıldı. Yani bir fasıl itibarıyla diyor ki Komisyon: Bu faslın açılması, kapanması için... Türkiye yüzde 70’ini karşılıyor bunun, dolayısıyla yüzde 30 eksikliği var ve müzakere bu şekilde de o yüzde 30’un yerine getirilmesinden ibaret. Dolayısıyla, fasıl açılmış olsa da, olmasa da elimizde o raporlar olduğu için biz bu fasıl açılmışçasına bütün bu çalışmalarını on senedir yürüttük.

Ve ikinci şaşırtma Avrupa Birliğini... Bir, siyasi kriterlerde şaşırtmıştık, Aralık 2006 kararından sonra ikinci şaşırtma da bu faslı açıp Türkiye’nin ilerlemesi oldu.

Ama bugün geldiğimiz noktada, işte, geçen hafta açtığımız fasılla birlikte 15 faslı resmen açtık, 1 faslı kapattık çünkü hiçbir faslı kapatamıyoruz ama gerçek tabloda, bu on yıllık çalışma nedeniyle şu anda biz 28 faslı açmış durumdayız ve 14 veya 15 faslı, kapanış kriterleri tam belli olmadığı için kapatmış vaziyetteyiz. Bu, tabii, çok önemli bir hamle oldu. Neden önemli? Bir: Türkiye’de belki 1 milyon kişi şu anda Avrupa Birliği’yle öyle veya böyle ilgilidir, sivil toplum olsun üniversiteler olsun mahallî idareler olsun kamu grubu olsun iş dünyası olsun, eğer bu 2016’daki durma anında biz de dursaydık, bu 1 milyon kişiyi kaybederdik; başka işlerle meşgul olurlardı, bunlar sürekli bu çalışmanın içinde kaldılar.

İkincisi, biz bu fasılları Türkiye’de açıp iletirmek sayesinde, aslında Türkiye’nin seviyesini de yükselttik, yani çevre olsun gıda güvenliği olsun tarım olsun, açtığımız açmadığımız fasıllar olsun, mevzuatlarla, uygulamalarla Türkiye’nin seviyesi de Avrupa Birliği müktesebatına daha çok yaklaştı.

Üçüncü önemli unsur da şimdi ortaya çıkıyor. Önümüzdeki dönemde belki fasılları açabilir hâle geldiğimizde -ki biraz sonra tekrar döneceğim- örneğin Kıbrıs sorunu çözüldüğünde, 14 fasıl açılabilir hâle geldiğinde, biz bunları iki ay içinde açabilecek konumdayız. Oysaki bu on senelik çalışmayı yapmasaydık, hani “Gelin, açalım.” dediklerinde, belki iki, üç, beş sene zaman isteyecektik ve böyle bir çalışma gerekecekti.

Dolayısıyla, biz, şu anda Avrupa Birliği sürecimizde hiç zaman kaybetmemiş bir vaziyetteyiz ve önümüzdeki döneme böyle bir tablo içinde geldik.

Şimdi, yaz aylarından itibaren Avrupa Birliği-Türkiye ilişkilerinde paradigma değişti ve bu değişikliğin üç temel nedeni var.

Bir tanesi, yıllardan beri Avrupa Birliği refah dağıtan, bu özelliğiyle bütün dünyanın ilgisini çeken bir konumundan giderek uzaklaşması görüntüsüne neden olan büyük bir ekonomik kriz yaşadı ve bu ekonomik kriz yaşanırken Türkiye’de de bilakis Türkiye’nin bütün rakamları iyiye doğru 3 misli fark eder bir tablo ortaya çıktı.

Şimdi, biz dedik ki: “Bakın, biz bir ekonomik kriz geçirdik ve bundan ders aldık. Bütün bankacılık sistemimiz çöktü; Türkiye’ye maliyeti resmen 45 milyar dolar, bugünün rakamlarıyla belki 200 milyar dolar maliyeti ama biz bu krizden ders aldık ve bankacılık sistemimizi, ekonomimizi öyle bir seviyede oluşturduk ki siz bu krizi yaşadığınızda biz artık bunu yaşamayacak bir konumdaydık ve biz böyle yukarı çıkarken siz aşağıya indiniz. Onun için hata yapmayın. Bakın, içinde öyle ülkeler var ki batacak bunlar, öyle ülkeler var ki ‘Maastricht Kriterlerini karşılıyor.’ diyorsunuz, aslında karşılamıyor. Bunu biliyorsunuz, bilmezden geliyorsunuz ve bu yayılacak.”

Yunanistan örneği, tabii, bangır bangır bağırarak geldi. Yani Avrupa Birliği’nin ekonomik sistemi, aslında bu bileşik kaplar teorisi gibidir; değişik biçimde tüpler alttan birbirlerine bağlı, o değişik biçimdeki tüpleri devletler olarak düşünürsek,

büyüğü, küçüğü, işte, üçgen şeklinde, yuvarlak şeklinde ama bu bir ülkenin çatlak vermesiyle bu bileşik kaplarda sıvı boşaldı. Önce Yunanistan, arkadan İtalya, İspanya, Portekiz, İrlanda, orta Avrupa ülkeleri, gerçekten Almanya dışında bu krizi karşılayabilecek belki de hiçbir ülke yoktu.

Biz dedik ki: "Bu krizi karşılamamız için size en çok yardımı olacak, faydası olacak Türkiye'dir. Gelin, önlemlerinizi konuşalım, yanlışlıklarınızı birlikte düzeltmeye çalışalım. Türkiye piyasasıyla, genç nüfusuyla, çalışan nüfusuyla size katkı sağlayabilecek belki de tek ülkedir." İlk paradigmanın değişmesindeki unsur bu faktör oldu ve tabii, giderek bunun farkına varıldı.

İkincisi, tabii, son dönemde yaşadığımız mülteci sorunu. Biz "misafir" diyoruz, "misafirlerimiz" diyoruz, Avrupa Birliği "mülteciler" diyor. Türkiye bakımından, burada da aslında belki üç dört sene önce hiç hesaplanmayacak rakamlara ulaştı ve iki senedir de her toplantımızda dile getirdik.

"Bakın, bu mülteci sorunu ciddi bir sorundur. Geliyorsunuz, 'Aman ne güzel kamplarınız var, beş yıldızlı kamp, vallahi bravo, size kamp nobelini vereceğiz.' Efendim, 'Siz iyi ki Türkiye'de misafir ediyorsunuz, bizi de büyük bir dertten kurtarıyorsunuz.' gibi bir psikoloji içinde olursanız, bu olay bir gün patlayacak, bu insanlar Avrupa'ya gelecekler. Yüzerek gelirler, bisikletle gelirler, otobüsle gelirler -o gün kullandığım tabiri söylüyorum- uçarak gelirler, yürüyerek gelirler ama bu size gelecek ve Türkiye'nin de bir istiap haddi vardır." Ve bütün yazılı, sözlü, her alanda söylemelerimize rağmen, nitekim bu da patladı.

Üçüncüsü de tabii terör konusu. Tabii, Türkiye'nin terörle mücadelede çok büyük tecrübesi var, yıllardır hem terörle mücadele hem bunun nedenlerinin ortadan kaldırılmasında çok önemli tecrübeleri olan bir ülke. Ve dedik ki: "Avrupa'da siz yine aynı psikoloji içindesiniz; terör örgütleri arasında ayırım yapmayın, terör örgütü terör örgütüdür. Yani hepsiyle mücadelenin aynı şekilde olması lazım, bu konuda da biz tecrübelerimizi paylaşıyoruz, bundan nasıl çıkacağınız konusunda da Türkiye'nin tecrübeleri önemli bir şey olur."

Tabii, bu üç unsur yaz aylarında yan yana geldi ve paradigma değişti. Avrupa Birliği o zaman Türkiye'nin önemini zaten biliyordu ama kumun altından üste çıkarmak mecburiyetinde kaldı ve bize ilk yaklaşımında da "Bir mali ilişki kuralım, mültecileri önleyelim, bu işi halledelim." psikolojisi içinde geldiler.

Biz de dedik ki: "Bakın, bizim paraya ihtiyacımız yok, yani senin vereceğin parayı Türkiye'de biz zaten yaratırız. 8 milyar euro sadece kamplar için harcamışız ama bana böyle herhangi bir ülke gibi geliyorsa, bu doğru değil. Biz Avrupa Birliğiyle müzakere eden bir ülkeyiz, üyelik hedefi olan bir ülkeyiz. Dolayısıyla, aile içindeki bir ülke olarak gelirsiniz o zaman daha sağlıklı olur, biz de kendimizi o zaman bu sorunun çözümünde olayın bir parçası olarak görürüz." Ve sonunda çok önemli mutabakatlar sağlandı. Bunları şimdi sizinle çok kısa olarak paylaşmak istiyorum.

Birincisi, dedik ki: "Türkiye'ye finansal bir yardım yapılacaksa biz yardım istemiyoruz ama mültecilere bir yardım yaparsanız bu parayı toplarsınız, verirsiniz, biz de bunu mültecilere harcarız. Bu para hiçbir şekilde bütçeye konulup da yol yapımı, köprü yapımı, şudur budur için harcanmasına ihtiyacımız da yok, böyle bir şeyi kesinlikle kabul etmiyoruz ama Suriyeli mülteciler için harcanacaksa da bununla ilgili biz size nereye harcanacağına dair, eğitim, okullar, daha iyi imkânlar sağlanması gibi bunu paylaşıyoruz ama kararı biz veririz, yani parayı verdim, sen şuralara harca, böyle bir şey olmaz." Bunda mutabık kaldık, şimdi Türkiye'de Başbakanlığın bünyesindeki bir yapı çok detaylı harcama tabloları çıkarmış vaziyette, bunu burada harcayacağız.

İkinci unsur, müzakerelerin canlanması, "yeniden canlanma" tabiri ettiğimiz yeni bir platforma taşınması oldu.

17'nci fasıl, aslında yedi sene önce açmamız gereken bir fasıldır, müzakere pozisyon belgemizi dahi vermiştik, ama o zaman Sarkozy'nin bloke ettiği fasıllar arasındaydı; Fransa yeni Devlet Başkanının bu blokajı kaldırmasıyla sorun çözüldü, son açtığımız 2 fasıl aslında Fransa'nın bloke ettiği fasıllardır. Öncelikle bunu geçtiğimiz hafta açtık.

Fasıl açmaktan önemli olan, fasılın açıldığı hükümetler arası konferanstır. Ona biz "katılım konferansı" diyoruz. Yani 28 ülkenin Türkiye'yle müzakerelere devam etme oy birliği iradesi orada görülüyor, artı bundan sonraki sürecin devamıyla ilgili olarak da bazı mülâhazalar varsa da orada giderilmiş oluyor. Dolayısıyla 5 fasıl da açsanız, konferans bu fasılın açılmasından daha önemlidir. O açıdan geçtiğimiz hafta yapılan bu hükümetler arası katılım konferansı önem arz ediyor, çünkü beş senedeki ikinci konferans, iki senedir de ilk konferans. O açıdan çok önemliydi.

Önümüzdeki dönem için 5 fasılın ismini zikrettik. Bir tanesi 23'üncü fasıldır. Bu 23'üncü fasıl eskiden yoktu. Kopenhag siyasi kriterlerini Türkiye'yle müzakereye başlarken olan tablo içinde bir fasıl olarak ortaya koydular. Bütün ülkeler artık 23'üncü fasılı açtıktan sonra diğer fasılları açıyor ama Türkiye'yle ilişkilerdeki ironi burada da ortaya çıkıyor; biz 15 fasıl açtıktan sonra hâlâ daha 23'üncü fasılı açıp açmamayı tartışıyoruz. Aslında bizim bir sıkıntımız yok, biz iki gün sonra açarız fasıl. Bütün açılış kriterleri yerine getirilmiş vaziyette ama Güney Kıbrıs blokajı olduğu için açılmıyor. Açılırsa iyi olur çünkü hani bütün bu siyasi reformlar, siyasi kriterlerin gerektirdiği bütün unsurlar bizim zaten yapmakta olduğumuz gelişmeler. Avrupa Birliğiyle istişare hâlinde tenkitler resmî platformda dinlenir, tenkitlere karşı bizim görüşlerimiz resmî platformda dile getirilir. Hani, Türkiye'de bir kesimin aklında olan "Ya fasıl 23'ü açmadılar, reformları niye yapıyorsunuz?" görüşü de böylece şey olur.

Diğeri 24'üncü fasıl. Bu da tabii illegal göçle mücadele, sınır güvenliği, pasaport güvenliği, entegre sınır yönetimi gibi çok önemli konuları içeren bir fasıl. Bununla ilgili de bütün açılış kriterlerini yerine getirmiş vaziyetteyiz ama bunu da Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin blokajı nedeniyle açamıyoruz. Yani ironi yine burada, bir taraftan mülteciler diyoruz, göçle mücadele ediyoruz, 24'üncü fasılı açmaya hazırız diyoruz, açamıyoruz.

Onun dışında, eğitim faslı var, 26'ncı fasıl. Bu aslında "kolay fasıl" diye addedilen bir fasıldır ve açmamız planlanan 2'nci fasıldır. Zor fasıl da şöyle oluyor: Avrupa Birliği müktesebatının çok olduğu fasıllara zor fasıl diyorlar. Eğitim gibi çok önemli bir konuya kolay fasıl diyorlar çünkü Avrupa Birliği müktesebatı yok. Dolayısıyla, açılış kriteri olmayan, hemen yarın açılacak nitelikte bir fasıl 26'ncı fasıl. Bunu da önümüzdeki dönem için planlıyoruz.

Diğer bir önemli fasıl enerji faslı, 15 numaralı fasıl. Bu da aslında açılış kriteri olmayan, yıllar önce açmamız gereken bir fasıl, biz hazırız ama yine Güney Kıbrıs'ın blokajında.

Bir de 31'inci, dış güvenlik ve savunma politikaları faslı var. Bu da aslında Avrupa Birliği kararlarına Türkiye'nin uyması ana temelli bir fasıldır. Şimdi, öyle bir şey oldu ki geçtiğimiz dönemde, Avrupa Birliği bir karar alıyor "Efendim şunu yapacağız." diye. Türkiye'ye bu iletiliyor. Saat 16.00'da geliyor, 16.35'te cevap bekliyorlar. Bu ne diye bakıyorsun, işte Rusya'ya ekonomik yaptırım uygulaması var. Dedik ki: "Ya böyle bir şey olur mu? Sen karar alırken biz yokuz." Ondan sonra bunu tebliğ ediyoruz. "Bir maça bile bir devre kırk beş dakika yani nedir bu böyle? Onun için sen bizi karar aldığın yerlerde bulundur ki belki bizim söyleyeceklerimizden etkilenip kararı başka türlü alırsın." Epey mesafe kaydettik bunda. Bir ara yüzde 95 uyumumuz vardı 2000'li yılların ilk yarısında, yüzde 26'lara kadar düştü bizim bu doğru tepkimiz nedeniyle. Şimdi bu fasılla birlikte mekanizmalarda bizim yer almamız, karar alınırken orada olmamız ve kararları böyle dörtte alıp dört otuz beşte uygulamaya gelmememiz mekanizması olacak. İlk tatbikatında da Dışişleri Bakanımız Dışişleri Bakanları Konseyine katıldı ve orada bütün çevremizdeki olaylarla, dünyadaki olaylarla ilgili görüş teatisinde bulundu. Bundan sonra da mekanizmaları artırdık; dörtlü bir mekanizmamız var, yüksek temsilci, genişleme komiseri, Dışişleri Bakanı ve benim içinde olduğum bir mekanizma. Geçtiğimiz yıl 2 kere yapıldı, bu yıl inşallah iki ayda bir olacak. Böylece, konuşarak, anlaşarak daha doğru bir yöne doğru gideceğiz.

İkinci husus: Türkiye on bir yıldır zirvelere davet edilmiyordu. Yani aile fotoğraflarında sürekli yer alan, Lizbon Anlaşması'ndan önceki Avrupa Anayasası dediğimiz Roma Anlaşması'nı gözlemci olarak imzalamış bir ülke iken birdenbire Türkiye bu platformlarda gözükmez oldu. O zaman Sarkozy'den kaynaklanan nedenlerle oldu, sonra da işte öyle geldi, öyle devam etti. Ama bu yeni paradigma içinde önemli gelişmelerden bir tanesi de senede 2 kez Türkiye-Avrupa Birliği zirvesi olacak bundan sonra. Bu çok önemli. Biz bunu sadece bir el sıkışma veya aile fotoğrafı çekirme zirvesi olarak düşünmüyoruz ve bunda da Avrupa Birliğiyle karşılıklı olarak mutabıkız. Dolayısıyla, bu zirvelerin karar alınan, durumu gözden geçiren ve bir sonraki zirveye ne yapılacağını ileten zirveler hâline gelebilmesi için birkaç platform oluşturduk. Bunlardan bir tanesi demin söylediğim siyasi platform. İkincisi ekonomik platform. Üst düzey ekonomik bir platform oluşuyor. Biz bunu aslında çok önemsiyorduk, Avrupa Birliği acaba önemser mi diye düşünüyorduk. Son yaptığımız görüşmelerde Avrupa Birliğinin bizden de fazla heyecanının olduğunu müşahade ettik. Şöyle ki: Mart ayı ortasında Avrupa Birliğinin 6 komiseri Türkiye'ye gelecek; Komisyon Başkan Yardımcısı, eski Finlandiya Başbakanı Katainen, ekonomiden ve gümrük birliğinden sorumlu Fransız Komiser Moscovici, genişleme komiseri, bilim teknoloji komiseri, ticaret komiseri Malmström ve rekabetten sorumlu komiser. Türkiye'de çok önemli bir platformda Avrupa Birliğindeki politikalar, Türkiye'deki ekonomik politikalar, bunlar nasıl acaba iki tarafın daha yararına olacak şekilde mezciledilebilir, geleceğe yönelik nasıl kararlar alınabilir, iş dünyası bundan nasıl etkilenebilir, böyle bir platform hâline geldi ve tabii ilk söylediğim paradigmanın değişmesine neden olan faktör de bu şekilde şeyini göstermiş oldu.

Üçüncüsü: Enerji üst düzeyi platformu kurulmuştu, bu tekrar güçlendiriliyor. Bunun amacı... Aslında Türkiye'nin enerji imkânları ve enerji nakil güvenliği bakımından sağladığı katkılar tabiatıyla bütün dünyanın, Avrupa'nın ilgisini çeker bir boyutta. Özellikle TANAP Projesi, Rusya'nın Türk Akımı Projesi, Katar'dan, Kuzey Irak'tan gelebilecek yeni imkânlar. Artı tabii Türkiye bugün dünyanın en büyük doğal gaz rezervlerinin yanı başında. İran en büyüktür Rusya'dan sonra, hemen arkasında Türkmenistan var. Dolayısıyla geleceğe yönelik planlarda Türkiye çok büyük önem arz ediyor. Esasında bu üst düzey iş birliği bu nimetlerden yararlanmak için karşılıklı olarak tesis edilmişti ama Rusya'yla son yaşadığımız gelişmeler nedeniyle, şayet olumsuz bir tablo ortaya çıkarsa da bu üst düzey iş birliğinin bunu da ele alması ve Avrupa Birliği-Türkiye olarak ortak davranması söz konusu olabilecektir.

Dördüncü ilişki, gümrük birliği ilişkimiz. Gümrük birliği tabii çok önemli bir konu. Türkiye 1995'te Gümrük Birliği Anlaşması'nı imzaladığı zaman şimdiye kadar hiçbir ülkenin cesaret edemediği bir şeyi yaptı. Yani gümrük birliğinden doğacak zararlar bütün ülkeler itibarıyla aslında üyeliğin menfaatleriyle karşılandı ama Türkiye üye olmadan buna girdi. Belki rakamsal olarak bazı kayıpları da olmuş olabilir ilk yıllarda ve Avrupa Birliğinin de hiçbir katkısı olmadı. Ama bugün gerçekten "kazan kazan" dediğimiz bir tablo var. 150 milyar dolarlık bir ticaret hacmimiz var, yaklaşık 15 bin kalem mal ihraç ediyoruz ve ticaret de dengeli bir ticaret. Bu tabii gerçekten birçok ülke bakımından yine şaşırtıcı oldu. Dünyanın, Avrupa'nın en büyük sanayi devletleriyle böylesine bir dengeli ticarete ulaşabilmiş olmak Türkiye'nin de gerçekten artı hanesindeki bir konu. Şimdi, gümrük birliğini güncelleştirme müzakerelerine başlıyoruz. Şu anda, tarım, hizmetler ve kamu alımları yok ve bunların dahilyle gümrük birliğinin güncelleşmesi mümkün olacak ve bu sayede de 150 milyar dolar olan bu ticaret hacminin 300 milyar dolara çıkması mümkün hâle gelecek. Tabii çok büyük bir rakam dünya için, Avrupa için, 10 ülkenin belki millî gelirine eşit bir rakam. Türkiye için de tabii çok büyük bir katkı. Önümüzdeki yılın ikinci yarısında bu müzakerelere de başlıyoruz.

Diğer bir husus vizenin kaldırılması. Gerçekten Türkiye 1980 askerî darbesinin geriye bıraktığı hediyelerden bir tanesi de vizedir. O zamana kadar vize yokken, o şartlarda uygulanan baskılar, Türkiye'den ayrılma temayülünde olan insanlar Avrupa'da baskı oluşturunca vize konuldu ve bugüne kadar da bu vizeyi kaldıramadık.

Şimdi, 2017 sonunda kalkması söz konusu olan vize, bu yeni paradigma içinde varılan mutabakatlar çerçevesinde 2016'nın Ekim ayında kalkacak. Dolayısıyla, bununla ilgili de Türkiye'den beklentiler var. Bunları karşılamak için çok kısa bir süre sonra Medisimize Hükümet olarak bir paket sunacağız. Bunlar, içinde vizenin kalkması için gerekli olan kanun var ama aslında vize kalkmasa da Türkiye'nin yararına olan, gerçekten çıkarılması gereken yasalar aslında. Bunlarla ilgili olarak da paket hâlinde sunarak, inşallah, ocak, şubat aylarında geçmesini sağlayayı planlıyoruz.

Mart ayında komisyon bir rapor yayınlayacak ve bu beklentileri Türkiye'nin karşılama durumunu açıklayacak. Biz, haziran ayında geri kabul anlaşmasını üç aylık bir deneme yürürlüğüne sokuyoruz. Ekim ayında da vizelerin kalkması kararı açıklanacak ve inşallah bu senenin sonunda Türk vatandaşları Schengen bölgesine vize almadan girebilir hâle gelecek. Schengen bölgesine diyorum, İngiltere, İrlanda hariç ama Norveç, İsviçre dâhil bütün Avrupa ülkelerine vizesiz girme imkânına sahip olacağız.

Pasaportların değişmesi gerekecek çünkü şu anda biyometrik verili pasaportlarımız var, onlara bir de parmak izinin ilavesi gerekiyor. İşlem olarak bir sıkıntımız yok, aynı sistem içinde bu yapılacak. Yeniden harç ödenmesi söz konusu olmayacak. Yani, on yıllık harç ödenmiş bir pasaportu olan birisi yeniden harç ödemeyecek, kaybettiğinde de zaten öyle, sadece belki cüzdan bedeli ödenmesi gerekecek. Bu da Schengen bölgesine vizesiz girmek isteyen vatandaşlarımızın pasaportlarının değiştirilmesini ifade ediyor.

Benim sizlerle paylaşmak istediğim tablo bu, belki sorularınıza da cevap vererek devam ederiz.

Sabırınız bayağı iyiymiş yani Medisimizde gerçekten çok güzel bir ortam var.

Teşekkür ediyorum sabırla dinlediğiniz için.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu değerli bilgiler için teşekkür ediyoruz.

II.- KONU (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve Avrupa Birliği sürecine ilişkin görüşmeler

BAŞKAN – Biraz önce toplantının başında da belirttiğimiz gibi, biraz önce sizin de arz ettiğiniz gibi söz almak isteyen arkadaşlara sırayla söz verebiliriz.

Sayın Selina Doğan, buyurun.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Hanımlara öncelik... “Hanım” demiyoruz, “kadın” diyoruz.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – “Kadın” diyoruz, evet.

Sayın Başkanım, çok teşekkür ederiz.

Çok teşekkür ederiz bizleri bilgilendirdiniz. Yeni göreviniz bir kere daha hayırlı uğurlu olsun, partimiz adına kutluyoruz.

Şöyle güncel bir konuyla başlamak istiyorum: Bilebileceğiniz gibi dün Avrupa Birliği Komisyonu, güneydoğuda yürütülen operasyonlarla ilgili olarak orada yaşayan halka müdahalenin minimuma indirilmesi gerektiğinin hayati olduğu konusunda uyardı Türkiye'yi. Aynı zamanda, yine temel hak ve özgürlüklerle alakalı olarak, doğrudan doğruya AB'yle ilgili olmasa da Avrupa Konseyi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15'inci maddesinde -üyeyi olduğumuz- temel hak ve özgürlüklerin hangi hâllerde askıya alınacağı belirtilmiş, ulusal tehdit ve savaş hâllerinde dahi ihlal edilemeyecek maddeler belirtilmiş. Örneğin, bunlardan en önemlisi işkence yasağı ve eğer bu haklar askıya alınacaksa bunun başlangıç ve bitiş sürelerinin muhakkak Konseyin Genel Sekreterliğine bildirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Neticede AB ile bizlerin ve tüm ülkelerin ulaşmak istediği nihai hedef insan onurunun, insan haklarının yükseltilmesidir. Dolayısıyla, hani bu hususun doğrudan AB ruhuyla, AB çalışmalarıyla ilgili olduğunu düşünüyoruz. Biz bunu bir soru önergesi olarak da yönelttik ancak cevap gelmedi. Bu, hakların ihlal edilmesi, sonuçta insanlara gıda verilmiyor, su verilmiyor. Biz bunun işkence olduğunu düşünüyoruz. Bu anlamda, Türkiye, Avrupa Konseyine taraf bir ülke olarak görevini yerine getirmemiştir ve bunun da AB kriterleriyle bir çelişki oluşturduğunu düşünüyoruz.

Onun ötesinde, az önce terörle mücadele konusunun yeniden müzakerelerin başlamasında önemli bir kriter olduğunu ifade ettiniz. Ama, biz geçtiğimiz günlerde öğrendik ki Türkiye, Suudi Arabistan'ın Başkanlığında İslam ülkelerinin oluşturduğu bir terörle mücadele birliğine dâhil olmuş. Yani, bu hakikaten şaşırtıcı çünkü biz zaten radikal İslamcı terör örgütleri batağına saplanmış durumdayız ki Avrupa da öyle. Sizce bu bir çelişki değil mi?

Bir de mültecilerle ilgili konuyu çok önemsiyoruz. Biz partimiz içerisinde de mülteciler komisyonu kurduk ve o alınacak fonun da nasıl harcanacağını çok yakından takip etmek istiyoruz. Başbakanlık bünyesinde -adını söylemediniz sanırım, yeni oluşuyor yani- bir kurumdan bahsettiniz, onun detaylarını öğrenmeyi çok istiyoruz. Dediğiniz gibi okullarına, insanların iş birliği...

Bir de “misafir” olarak nitelendirmenizi de açıkçası hâlâ bugün bu saatte -dört yıl geçmiş, o insanlar burada yadırgıyoruz çünkü hiçbir hukuki karşılığı olmayan tanım “misafir”. Yani, o insanlar buraya ilk geldiklerinde sığınmacıydı, şimdi onlara “mülteci” demek ve mültecilikten kaynaklanan haklarını sağlamak gerekiyor. O yüzden de bu paranın nasıl harcanacağını biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz yakından denetlemek ve buna dâhil olmak istiyoruz açıkçası.

Çok teşekkür ediyorum şimdiden.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Ben de teşekkür ederim.

Tabii, heyecanınızı takdir ediyorum, sorduğunuz soruları da saygıyla karşılıyorum. Ama, Avrupa Konseyinin biliyorsunuz o 15'inci maddesini daha önce askıya alan ülkeler vardır. İngiltere de IRA terör örgütüyle mücadele sırasında yıllarca askıya almıştır. Biz, hukuki bakımdan uluslararası anlaşmalara olan vebelerimizi yerine getiririz. Ancak burada Avrupa Birliğinin yüksek temsilciliğinden yapılan bir açıklamayı dün ben de okudum. Tabii, onu sürekli olarak konuşuyoruz. Ben şahsen buradaki unsurların tam olarak doğru yerine oturtulduğu kanaatinde değilim. "Orantısız güç kullanma" gibi tabirler ve bugün Brüksel ve Paris sokaklarında askerler dolaşırken, metrolar günlerce çalışmıyorken, birçok sıkıntı Avrupa'nın çok önemli şehirlerinde de yaşanırken böyle bir açıklama yapılması olabilir, konuşuruz. Sizin görüşlerinize de saygı duyuyorum. Ama, önemli olan burada hukukun kurallarının, uluslararası kuralların doğru uygulanmasıdır.

İkincisi: Türkiye, Avrupa Birliği üyesi olurken de her zaman şunu söyledim, sadece terörle mücadele bakımından da söylemiyorum, dünya küresel bir yapıya ulaştı, "Ben Avrupa Birliği üyesi olacağım, başka hiç kimseyle görüşmem; NATO üyesiyim, tamam, kapattık dükkânı." şeklinde bir yaklaşım yanlış olur. Biz, bugün Latin Amerika Örgütüyle de iş birliği içindeyiz, Afrika Örgütüyle de iş birliği içindeyiz, İslam Konferansı Örgütü'nün üyesiyiz, Şanghay Beşlisiyle ilişki kurmayı arzu edebiliriz; İran, Pakistan ve diğer ülkelerin olduğu ekonomik iş birliği teşkilatının üyesiyiz; Karadeniz İş Birliği Teşkilatının üyesiyiz. Dolayısıyla, sadece batıya bakan bir Türkiye değil ama bunu doğru oturtmamız lazım. Yani, Başbakanın geçen gün söylediği şeyi çok önemsiyorum. Türkiye Avrupa'dır, Türkiye Avrupalıdır ama güneye doğru, doğruya doğru ilişkilerimizde de Türkiye aynı zamanda bu bölgenin bir ülkesidir. Yani, hakikaten dünyanın merkezi bir yerinde bulunuyoruz biz. Dolayısıyla, Avrupa'dan baktığınız ile buradan baktığınız arasında çok büyük fark olabilir.

Bu terörle mücadele konusunda şayet ülkeler bir araya gelmişse ve amaç da terörle mücadeleyse, ki burada DEAŞ terörü en başta unsur olarak gözüktüyorsa sırf "Bu ülkeler İslam ülkesidir." diye bunun içinde yer almamak Türkiye'nin vereceği bir karardır. Ama, "İslam ülkesi olduğu için yanlıştır." dersiniz, ben bunu doğru bulmuyorum yani mazur görün görüşlerimizi paylaşma bakımından. Bu örgütün, bu ortaklığın çabalarına bakarız, gerçekten DEAŞ terörüyle mücadele bakımından olumlu sonuçlar aldığını görürsek belki zaten bugünkü konuşmamızın cevabı da verilmiş olur. Şayet aksine bir görüş ortaya çıkarsa da Türkiye, bir anlaşma değil, neticede bir beyanla bunların arasında yer alıyor.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Sayın Bakanım, özür dilerim. Yani, orada, İslam ülkesi olması...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Ben bitireyim isterseniz, diğer sorunuza da cevap vereyim.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Tabii.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Şimdi, Suriyelilerle ilgili "misafir" tabirini kullanırken, bizim 1948 Cenevre Sözleşmesi'ne koyduğumuz bir coğrafi çekince var. O coğrafi çekinceyi kaldırmadığımız sürece güney komşularımızdan gelenlere mülteci demiyoruz. Onun için de sürekli olarak bu kavramı kullanıyoruz. Mülteci dediğiniz zaman yanında başka komplikasyonlar getirir ve bu coğrafi çekince de onun için konulmuştur, bu nedenle demiyoruz.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Yani, sadece bir hususu düzeltmek istedim. Yani, orada mesele tabii ki İslam ülkesi olması yani orada dinî bir vurgu yapmak istemedim, onu düzeltmek isterim. Orada önemli olan, o Selefi gruplara destek verdiği bilinen ülkeler olması itibarıyla idi.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Ama yok, siz daraltmışsınız çerçeveyi; yok, çok daha fazla ülke var. Ülkelerin tamamına bakarsanız öyle bir tablo çıkmıyor.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Peki, teşekkür ederim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Ben de teşekkür ederim sorunuz için.

BAŞKAN – Sayın Recai Berber, buyurun.

RECAİ BERBER (Manisa) – Sayın Bakanım, ben de çok teşekkür ediyorum, gerçekten özet ve güzel bir sunumdu.

Şimdi, biz Avrupa'yla bir yandan müzakere ederken bir de Avrupa, Amerika'yla müzakere yürütüyor ve Kuzey Amerika yani NAFTA'yla serbest ticaret ve ekonomik iş birliği anlaşması... Zannediyorum 2015 yılı sonu veya önümüzdeki yıl bitecek müzakereler ve biz ve bizim gibi bazı Avrupa, mesela, işte Benelux ülkeleri zannediyorum, dışarıda kalma ihtimalimiz var. Özellikle Amerika'yla bizim ticaret ilişkilerimiz zaten Avrupa hatta Asya'dan bile -tabiri caizse- geride, bir türlü Amerika'ya açılımı yapamadık. Bu iyice bir engel oluşturacak diye düşünüyorum. Çünkü ben Kanada'yla da Dostluk Grubu Başkan Vekilliğim döneminde özellikle Kanada'yla serbest ticaret anlaşmasını bir aşamaya getirelim diye uğraşırken şimdi bu bir engel hâline geldi. Çünkü onlar da bu anlaşmadan sonraya bırakıyorlar bu işi. Bu konuda ne yapıyoruz, nedir durum? Yani, Avrupa Birliğine en azından bir dipnot filan koyacak mıyız bu konuda? Hazır bu ilişkiler bu noktaya gelmişken yani güzel bir hava, atmosfer varken bu fırsatı değerlendirecek miyiz, onu sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Ben bunu unuttum söylemeyi. İşte, 35'inci yaş gününü 30 kere kutlayınca insan unutkan olabiliyor.

TTIP konusu, tabii, önemli. Sadece TTIP değil, gümrük birliği ilişkimiz tesis edilirken aslında bir madde unutulmuş veyahut da gerçekleştirilememiş. O da, Avrupa Birliği, üçüncü ülkelerle serbest ticaret anlaşması imzaladığı takdirde, bizim gümrük birliği anlaşmamız olduğu için o ülkeler Türkiye'ye otomatik olarak sıfır gümrükle mal ihraç edebiliyorlar, Türkiye o ülkelere aynı imkânı kullanamıyor. O zamanlar böyle bir şey de yoktu, Avrupa Birliği üçüncü ülkelerle serbest ticaret

anlaşması imzalayacak falan yani sonradan tabii, Avrupa Birliği sıkıntıya düştükçe bu yeni kavram ortaya çıktı, biz de o maddesiz olarak yakalandık tabiri caizse. Şimdi, Meksika'yla, Güney Kore'yle başımıza geldi. 2 ülke de biz serbest ticaret anlaşmaları imzalayınca bu sıkıntı ortadan kalktı ama Cezayir'le on senedir imzalayamıyoruz. Cezayir malları bize sıfır gümrükle giriyor, rakam da çok büyük olmadığı için bunu da göz ardı ettik ama Amerika'yla, daha doğrusu artık sadece serbest ticaret bakımından da bakmamak lazım ama serbest ticaret anlaşması perspektifinden bakarsak, Amerika Birleşik Devletleri ve bütün Amerika Kıtası ile Avrupa Kıtası bir ekonomik ve ticari iş birliği anlaşması imzalıyor, gümrükler kalkıyor ve bizim gümrük birliğine o zaman koymadığımız madde yüzünden, bu anlaşma imzalandığı anda bütün dünyanın malı Türkiye'ye gümrüksüz girecek hâle gelecek. Ben, hatırlayacaksınız, bir sene önce "Gümrük Birliğini askıya alıyoruz." dedim. "Yahu, AB Bakanı, sen çıkmışsın 'Gümrük Birliğini askıya alıyoruz.' diyorsun. Sen bunu dersin ne olur?" falan dediler. Aslında başka çaremiz kalmaz. Yani, ya gümrük birliğini askıya alacağız, ya Amerika'nın imzaladığı bölümü askıya alacağız çünkü çok büyük zararlar olur. Bir formül ürettik, dedik ki: "TTIP önce imzalanırsa buraya bir madde koyun. Türkiye ismini de kullanmak istemiyorsanız 'Bu anlaşma yürürlüğe girdiğinde gümrük birliği anlaşması olan ülkelere uygulanır.' deyin." Bunu koyduğumuz anda, zaten otomatik olarak, o koymadığımız madde yürürlükten kalkıyor.

Şimdi, demin arz ettiğim, gümrük birliği güncellemesini şayet biz TTIP'den önce başarırırsak -ki öyle bir ümit de var çünkü TTIP böyle hızlı gider gibi gözüküyor ama büyük reaksiyon var Avrupa'da, onay sürecinde falan- o zaman biz bunu zaten oraya koyacağız, eksik olan maddeyi. Koyduğumuz anda da TTIP imzalandığında bu sefer zaten biz gümrük birliğinde şey oluyoruz. Böyle bir tablo var.

Unutmuşum, hatırlattığınız için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Nurettin Demir, buyurun.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, hayırlı uğurlu olsun tekrar.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – İnşallah bu sempatik konuşmanız, güzel konuşmanız iyi bir şekilde seyreder, başarılı olursunuz.

Efendim, ben birkaç soru sormak istiyorum.

Bir tıp doktoru olarak bence bir hastanenin askerî üs olarak kullanılması uluslararası teamüllere uygun değil. Siz nasıl buluyorsunuz bu konuyu, özellikle bu Cizre Devlet Hastanesinin? Gördüğümüz kadarıyla, tankların filan olması hoş bir görüntü değil Türkiye açısından.

İkincisi: Geri kabul anlaşması geriye yönelik mi olacak? Ne zaman başlayacak yani bir tarih belirlediniz mi?

Üçüncüsü: Bu 3 milyar Euro, gerçi orada da tartışmalar var ama miktarı neye göre belirlediniz? Gerçekten kelle başı mı? Kriter nedir, nasıl belirlendi? Yani, Mısır'a 2,6 milyar dolar yardım etmiş bir Türkiye için bu rakam gerçekten biraz endişe verici bir nokta. Yani, "mülteci" dediğimiz misafirlerin ihtiyaçlarının çok azını karşılayabilecek durumda gibi geliyor bana.

Dördüncüsü: Avrupa Birliği vize serbestisi için 72 madde konuşuldu. Sizce bu maddelerin en önemlisi hangisi ve eğer Ekim 2016'da bu vize serbestisi başlamazsa ne yapmayı düşünüyorsunuz? Gerçi konuşmanız arasında söylediniz ama gene de ben bu soruyu bir sormak istedim.

Teşekkür ederim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Ben de teşekkür ederim.

İlk sorunuzla ilgili olarak, konuyu bilmediğim için yani müşahhas bir şey ifade ettiniz, ona izin verirseniz ilgili bir bakanımız veya başka birisi cevap versin. Direkt benim konum olmadığı için, hastanede böyle bir şey var mı yok mu bilmiyorum gerçekten.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Geçen, Genel Kurulda, canlı yayında telefonla...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Olabilir, ben yoktum Genel Kurulda. Onu zaten Genel Kurulda dile getirirseniz bir bakanımız belki cevap verebilir yani bilmediğim bir konu olduğu için girmek istemiyorum.

Şimdi, ikinci husus: Geri kabul anlaşmasıyla ilgili olarak, şu küçük kitapçığı getirdim yanımda, kafanızda olan birçok sorunun cevabını belki de burada bulabileceksiniz. Daha böyle basite indirgeyen, kolaylaştıran sorular koyduk kendi bakımımızdan ve kitapçıkta da cevap vermeye çalıştık ama izin verirseniz geri kabul anlaşmasının ana hatlarını paylaşalım.

Geri kabul anlaşması öncelikle bu mülteci sorunuyla birlikte imzalanan bir anlaşma değil, 2013'ün 16 Aralık'ta imzalandı ve esas amacı da vizelerin kaldırılması ve onun karşılığında da geri kabul anlaşması. Avrupa Birliği'yle yedi sene sürdü bu geri kabul anlaşmasının müzakeresi ve bütün müzakerenin temel unsuru da dediler ki... Türk vatandaşları eğer illegal göçle gitmişse zaten alıyoruz biz yani geri kabul anlaşması olmazsa da yıllardır uygulamadaki şey bu. Pasaportu olan, Türkiye'den gittiği iddia olunan kişilerin geri alınması, bir; bir de pasaportu olmadan yakalanmış, genellikle de oraya gittiğinde yırtıyorlar pasaportlarını, hangi ülkeye ait olduğu belli olmayan bir insan grubu, onların Türkiye'ye iadesi. Burada öncelikle biz dedik ki pasaportu olanlar bakımından kaynak ülkeler aşağı yukarı belli. Biz bunlarla geri kabul anlaşması imzalayınca kadar geri kabul anlaşması yürürlüğe girmesin. Birçoğuyla da şu anda imzalamış durumdayız. Dolayısıyla, pasaportu var, yakalanmış, Türkiye'den gittiği de kesin; Avrupa Birliğinin o ülkeyle geri kabul anlaşması varsa zaten

doğrudan oraya yolluyor. Yoksa, Türkiye'ye yollarsa Türkiye'nin geri kabul anlaşması var; geliyor ve biz oraya yolluyoruz. Böyle bir mekanizma. Ama hangi ülke olduğu belli olmayanlar bakımından müzakerenin esas amacı o oldu.

Şimdi, geri kabul anlaşmasıyla ilgili olarak uygulama şöyle olacak: Diyelim ki birisi yakalanmış, pasaportu da yok, cebinde de İstanbul-Edirne otobüs bileti var. Şimdi, bununla ilgili olarak Türkiye'de bir komisyona bu kişiyle ilgili bilgiler gelecek ve biz bunu inceleyeceğiz ve bizim kararımıza göre gelebilecek. Yani bir anda "Arkadaş, yürürlüğe girdi. Al 10 bin kişiyi, bunlar senden gitmiş." gibi bir uygulama kesinlikle söz konusu değil. Bu komisyon kişi başına herkesin bütün bilgilerini inceleyecek. Kani olursa Türkiye'den gittiğine, o zaman bunları Türkiye'ye göndermesini kabul edeceğiz. Bunlarla ilgili çeşitli göç yerleştirme ve tekrar gönderme merkezleri kuruluyor. Çok büyük bir sayıya da ulaşması, doğrusu, beklenmiyor. Birinci husus bu.

Geri kabul anlaşmasının bu bölümünü yedi sene müzakereden sonra bu şekilde oturtunca dediler ki: "Vize kolaylığıyla başlayalım size." Sonra, vize kolaylığına bakalım. Ya, vize kolaylığı nedir? İşte 100 euro harç ödüyorsan 50 öde. Ondan sonra, işte, belli gruplara sadece vize verilsin, ona "bona fide" diyorlar. İşte, sanatçı, sporcu, öğrenci, ne bileyim, iş adamı... Sonra da "Bir bakalım.", sonra da "Vizeyi tamamen kaldıralım." Biz oysa dedik ki: "Hayır, vize tamamen kalkması karşılığında geri kabul anlaşması imzalarız. Üç yıllık bir süre olur. O arada vizenin kalkmasıyla ilgili bütün işlemleri tamamlarız. Vizenin kalkacağı gün de geri kabul anlaşmasını da devreye sokarız. Vizeyi kaldırmazsan da geri kabul anlaşmasını feshederiz." Böyle bir ilişki var ve bu hâlâ da var.

Şimdi, burada yapılan, 2017'nin sonunda kalkacak olan vizeyi biz 2016'nın Ekimine çektik. Aslında mevcut sistemin içinde süreyi daralttık bir an önce kalsın diye. Dolayısıyla, bizim yerine getirmemiz gereken unsurlar da daha dar bir takvime alınmış oldu.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Yani 2016 Ekiminde başlayacak.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – 2016 Ekiminde vize kalkmış olacak. O zamana kadar...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Geriye alım anlaşması da o zaman mı?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANİ VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Geri kabul anlaşmasını da biz demin söylediğim gibi 1 Haziranda üç aylık bir deneme şeyine sokuyoruz. Eğer vize kalkmazsa biz de bunu durduracağız, hatta geri kabul anlaşmasını her zaman anlaşma içinde yer alan bir maddeye göre fesih imkânımız var.

Şimdi, "72 beklenti nedir?" şeyi baktığınız zaman oradan çıkan vecibelerdir aslında. Bir tanesi kişisel verilerin korunması kanunu. Bu gerçekten her halükârda çıkması gereken bir kanun. Burada şöyle bir anlayış olmaması lazım: Yani "Devlet kişilerin verilerine sahip çıkmak için mi bu kanunu çıkartıyor?" gibi bir soru yanlış bir soru. Zaten bu veriler var. Önemli olan bu verilerin, özellikle sağlıkla ilgili bilgiler kötü amaçlı kullanma temayülündeki insanların eline geçmesin diye bunların korunmasına yönelik bir mekanizma kuruluyor ve bu sayede de... EUROPOL gibi çok önemli mekanizmalarla şu anda iş birliği yapamıyoruz. Hem terörle mücadele ediyorsunuz hem mülteciler şeyi var hem DAEŞ'e Avrupa'dan katılımlarla ilgili iş birliği yapmamız gereken şeyde... Bu kanunla birlikte birkaç Avrupa Konseyi sözleşmesi de birlikte telakki ediliyor. Aşağı yukarı 9 beklenti bu kanun ve o sözleşmeler onaylandığında yerine getirilmiş olacak. Yani size örnek olarak veriyorum.

Diğeri cezai konularda adli yardımlaşmaya ilişkin kanun, kolluk gözetim komisyonu kurulması hakkında kanun, Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu'ndaki bazı değişiklikler, siyasi etik kanunu, siber suçlarla mücadele konusunda yasal düzenleme, ayrımcılıkla mücadele ve eşitlik kanunu ve suçtan kaynaklanan gelirlerin aklanması, araştırılması, ele geçirilmesi, el konulması ve terörizmin finansmanına ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin iç hukuka aktarılması için gerekli yasa. Bunların hepsi, vize kalsın kalmasin, aslında bizim ülkemiz için iyi olacak, ülkemize yarar sağlayacak kanunlar. Onun dışında bazı ikincil düzenlemeler var. İnsan ticaretinin önlenmesi ve mağdurların korunmasına ilişkin yönetmelik, Yabancılar Ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun uygulanmasına ilişkin yönetmelik. Bu kanun çıktı biliyorsunuz ve onunla ilgili de Göç İdaresi Genel Müdürlüğü çok önemli çalışmalar yapıyor. Ülkemizde geçici korumadan yararlanan Suriye vatandaşlarının iş piyasasına erişimlerini sağlayacak Bakanlar Kurulu kararı ve Türkiye-Yunanistan-Bulgaristan arasında üçlü temas merkezi anlaşmasına ilişkin sözleşme gibi yaklaşık 10 kadar da sözleşme var.

Şimdi, bu yasaları ayrı ayrı değil, bir paket hâlinde getirmeye planlıyoruz ve Sayın Başbakanımız da bütün parti liderleriyle buna yönelik olarak görüşme yapacak. Ana muhalefet partisi liderimiz randevu verdi. HDP ve MHP Başkanlarından da randevu istendi. Amacımız, "Bu Türkiye'nin yararına olan bir pakettir, bunu hep birlikte çıkaralım." şeklinde bir talebimiz olacak ki vize de bunun sonucunda kalsın diye. Bu şekilde.

Şimdi, 3 milyarla ilgili sorunuzda... Biz bir rakam telaffuz etmedik. Yani başından itibaren hani "Şu kadara ihtiyacımız var." hiç demedik ama Avrupa Birliği böyle bir rakam telaffuz etti ve bunun da -deminki, hanımefendinin sorusunun da cevabı- Avrupa Birliği hiçbir kuruluşunu kimseye kaptırmaz, yani kesin bu kuruluşu incelenir. Burada mekanizmalar Avrupa Birliğiyle ortak denetlenecek, tabii ki her türlü şeffaflık olacak. Ama "3 milyar nereden?" dersanız, bu yıl için, bir yıl için 3 milyar ve ihtiyaca göre, gelişmelerin seyrine göre de sonraki dönemler için ne olacağı kararlaştırılacak.

Şimdi, burada öyle bir durum var ki, Suriye'deki gelişmelere bağlı olarak mülteci krizi başka veçhe alabilir. Yani, şu anda diyoruz ki: Türkiye'de 2 milyon 400 bin misafirimiz var. Ama Suriye'de öyle bir gelişme olur ki yeni bir hareketlenme olur, belki 1,5 milyon daha, belki 2 milyon daha Türkiye sınırlarına canlarını korumak için bir baskı oluşturabilir. O zaman

belki bu 3 milyarın daha değişik biçimde kullanılması zarureti ortaya çıkabilir veyahut da işler iyi gidebilir, Suriye'de olumlu gelişmeler olur. Belki orada yeni konutlar inşa edilerek güvenli bölgelerde veyahut işte, yıkılmış şehirlerde, buradaki misafirlerimizin bazılarının Suriye'ye intikali sağlanabilir. O zaman belki başka bir tabloda harcanması söz konusu olabilir. Ama şu anda, eski milletveklimiz Murtaza Yetiş koordinasyonunda, Başbakanlıkta bir mekanizma olacak, bunun içinde bütün ilgili bakanlıkların temsilcileri olacak ve bu tablolar Avrupa Komisyonu ile ortak bir komisyonda önce değerlendirilecek. Bu komisyonun kurulması Başbakanımızın son katıldığı bu Fikirdaş Ülkeler grubunda kararlaştırıldı, 4 Ocaktan itibaren devreye giriyor. Türkiye-Avrupa Birliği göç çalışma grubu gibi bir yapı ortaya çıkıyor. Burada değerlendirilecek. Biz diyeceğiz ki: "Bunların şuralara harcanması doğru olur." Avrupa Birliği de diyecek ki belki: "Ya, şurayı da ilave et." Olabilir veyahut da biz diyeceğiz ki: "Hayır, oraya gerek yok." Neticede, bu tabloda bir mutabakat sağlanacak ama bizim tablomuz ve harcamalar da ona göre yapılacak. Yani, aslında şimdiye kadar biz 4,5 milyar euro Avrupa fonu kullandık; 4,7 milyar euro daha kullanacağız. Hiçbir şekilde de bunun harcanmasında bugüne kadar en ufak bir sıkıntı olmadı, kuruş kuruş takip edilir çeşitli mekanizmalar. Onun için, bu da aynı şekilde değerlendirilecektir. Ama burada Türkiye'nin üyeliği için kullanılacak fonlar bu 3 milyarın içinde yok, yani tamamen ayrı bir fon. 500 milyon dolarını Komisyon sağlıyor, geri kalan 2,5 milyar euro için de 24 Kasım'da bir komisyon önerisi Resmî Gazete'de yayınlandı 8 Aralıkta, ülkelerin millî gelirlerinin yüzde 1'i oranında katkı sağlamasının çağrısını yapıyorlar. Yani mesela İngiltere 400, Almanya 500 milyon euro gibi bir katkı yapacak, Kıbrıs'ın bile bir katkı yapması öngörülüyor. Parayı toplayacaklar, ona göre de bu harcama şeyi yürürlüğe girecek.

Bilmiyorum sorularınızın cevabı oldu mu?

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Evet.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Peki.

BAŞKAN – Sayın Osman Baydemir...

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan bir kez daha hoş geldiniz diyor, bir kez daha görevinizde başarılar diliyorum.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Teşekkür ederim, sağ ol.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Şüphesiz ki kabinenin bana göre en etkin olması gereken bakanlıklarından bir tanesini temsil ediyorsunuz ve şüphesiz ki cumhuriyet tarihimiz boyunca bu coğrafyada yaşayan bütün insanların aydınlık geleceği açısından çok önemli bir perspektifin hayat bulması konusunda mesai arkadaşlarınızla birlikte faaliyet yürütüyorsunuz.

Sayın Bakan, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne entegrasyonu, katılımı; Türkiye halklarının Avrupa Birliği yurttaşı olması hem şahsımın hem de temsil etmiş olduğum siyasetin de temel perspektiflerinden bir tanesidir. Bu itibarla da Komisyon'da olduğu gibi, Bakanlığımızla da etkin bir çalışmayı ortaya koymanın sürekli arayışı, çabası içerisinde olacağız.

Sayın Bakan, konuşmanızda sabrımıza teşekkür ettiniz. Ben de hem size sabır diliyorum hem de sabır bekliyorum. Birkaç hususu ifade etmeye çalışacağım.

2004, 2005, 2006; Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı görevini yürüttüğüm zaman dilimi içerisinde emin olun en az bir bakan kadar müzakerelerin başlaması konusunda faaliyet yürüten bir kardeşinizim ve büyük de memnuniyet duydum sürecin başlamasından kaynaklı; hatta dönemin sözcüsü Verheugen'i Diyarbakır'da da ağırlamıştık.

Bugün fasılların açılmış olmasından da memnuniyet duyuyorum ama Sayın Bakan siz de ifade ettiniz, fasılların açılmış olması maalesef aynı zamanda bir konjonktürdür Avrupa Birliği açısından. Mültecilerin gelişini önlemeye yönelik bir konjonktürdür. Siz de konuşmanızda ifade ettiniz, teşekkür ediyorum aynı zamanda ifadeniz için. Her ne kadar bu bir konjonktür olsa da biz ne yapıyoruz, biz ne yapmalıyız üzerinden kilitlenmemiz gerektiğine inanmıyorum. Dolayısıyla birinci sorum: Biz ne yapmalıyız? Bu minvalde, Urfa'daki gözlemlerim, Antep'teki gözlemlerim, sınır illerimizdeki gözlemlerimizden hareketle, gelen mültecilerin, Sayın Bakan, yükü sivil halkın sırtındadır. Şu anda kent merkezinde hiç yoksa 300 bine yakın insan yerleşim birimi içerisinde yaşıyor, kampta değil. Bunun yaratmış olduğu çok ciddi sorun alanları var ve bu sorun alanları şüphesiz ki Bakanlığımızın faaliyetlerini de etkileyecektir. Buna ilişkin ne tür önlemler alacağız?

İki: Bundan daha önemlisi, Sayın Bakan, gelenler içerisindeki eli silah tutabilecekler, geri savaşmaya gidiyorlar, geri çatışma alanlarına gidiyorlar.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Suriye'ye.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Suriye'ye. Bu önlenmiyor, önlenemiyor demiyorum, bu önlenmiyor. Bu, yine Bakanlığımızın faaliyet alanı itibarıyla çok ciddi bir aykırılığın aynı zamanda ifadesi ve bu, aslında gelecek açısından perspektifin başını ağrıtabilecek en önemli hususlardan bir tanesi, hatta gelecekte uluslararası mahkemelerde gündem konusu olabilecek temel sorun alanlarından bir tanesi.

Sayın Bakanım müsaadeniz olursa, şu anda aslında bizim yaşamış olduğumuz... Ben 44 yaşımdayım.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Allah uzun ömürler versin.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Cümlemize Sayın Bakanım. Bütün hayatım maalesef özgürlük içerisinde geçmedi. Ben tek bir gün bu ülkede özgür yaşamadım. Gözümü açtım askerî darbe, cunta, olağanüstü hâl, takriri, sükülün, vesaire, vesaire, vesaire. Belediye başkanı olduk, vallahi benim hakkımda açılan davalar, soruşturmalar, yargılamalar bütün meslek hayatım boyunca -on dokuz yıllık avukatım- savunduğum davalardan çok daha fazladır.

Şimdi, Sayın Başkan, bütün tarihimin de en çetin dönemini şu anda biz yaşıyoruz. Bölge yanıyor Sayın Bakan, bölge yanıyor şu anda. Benim aktaracaklarım sonuçlar. Şu anda, siviller ölüyor, 11 yaşında, 8 yaşında; kadınlar ölüyor, hamile, karında taşıdığı 7 aylık bebeşi ölüyor. Bütün bunlar sonuçlar. Camiler yanıyor. Dişimizle tırnağımızla UNESCO sürecine dâhil etmiş olduğumuz kültürel mirasımız top atışları ile tank atışlarıyla yerle bir ediliyor. Şimdi, bütün bu olup bitenler ile müzakere perspektifi arasında bir uçurum var Sayın Bakan. Şu anda, Avrupa Birliği Bakanlığımız, bu Komisyon trenin bir vagonuysa, etkin bir yere, adrese ulaşabilmesi için lokomotifin makas değiştirmesine ihtiyaç var. Nasıl ki Avrupa Birliği entegrasyon sürecinde müzakere esassa, iç sorunlarımızın çözümünde de müzakere esas olmalı Sayın Bakan, müzakereye geri dönmeliyiz. Şu anda, Silopi'de 11 sivil cenaze, Sayın Bakan, buzdolaplarında tutuluyor, buzdolabında tutuluyor. Tarihimde tanık olmadığım kadar Kürt halkımda bir kopuş duygusu, bir öfke patlamasına tanık oluyorum. Bize insanlar artık şunu söylemeye başladılar: "Ne işiniz var Parlamentoda?" Eğer çözümüyorlarsa, eğer ellerini uzatmıyorlarsa, eğer birlikte yaşamak istemiyorlarsa ne işiniz var orada?

Sayın Bakan, haklı olarak, bu ülkenin yönetimi, bu ülkenin döneminin Başbakanı, bu ülkenin ilgili bakanları Esat rejimine diyordu ki: "Halkını bombalama, sivilleri öldürme." Bugün, bu devlet, Cizre'de, Şırnak'ta, Sur'da halkını bombalıyor. Bir kez daha söylüyorum, bu bir sonuçtur. Bu sonucu yaratan müzakere perspektifinden ayrılmamızdır, kopmamızdır. A hata yaptı, B hata yaptı; A'nın hatalarını, B'nin hatalarını sıralarsak ben de sıralayabilirim ama sonuç, bizi asla çözüme götürmeyecektir, Suriye'ye doğru götürülecektir. Oysaki bizim tam da bu Bakanlığın, tam da bu Komisyonun perspektifi olan Avrupa Birliği'ne doğru, medeni dünyaya doğru yol alabilmemiz için bir kez daha müzakere masasına geri dönmemiz lazım ve Bakanlığımızın da bu konuda öncülük yapması gerektiğine ben inanıyorum.

Şu anda Sayın Bakan, hastaneler mevzi hâline dönüştürülmüş durumda, hastaneler bir askerî üs hâline dönüştürülmüş durumda. Özel harekât, okullarda insanlığın duygusunu perçinleyecek fotoğraf kareleri veriyor. Demin, haklı olarak, Paris ve Brüksel örneğini verdiniz. Doğrudur Sayın Bakanım, doğrudur, Paris ve Brüksel'de doğrudur, ben katılıyorum size ama Paris'teki özel harekâtçıları duvarlara "Kurdun dişine kan değdi." diye yazmıyor ve okulları basmıyor, hastaneleri basmıyor, 11 yaşındaki çocukları öldürmüyor. Hani böyle bir şey varsa lütfen aydınlatın bizi. Bu itibarla da benimkisi aynı zamanda bir çağrıydı, aynı zamanda bir çığlıktı ama doğrusunu söylemek gerekirse kaybedecek vaktimiz yok Sayın Bakanım. Vallahi, billahi, tillahi kaybedecek vaktimiz yok. Bir an önce ama bir an önce parmakların tetikten çekilmesi lazım. Hendekler kalkacaktır, ben buna inanıyorum, parmaklar tetikten çekildiğinde hendekler kendiliğinden kapanacaktır. Ve tekrar 2013'ün, 2014'ün ruhuna geri dönüş olacaktır ama kinle, öfkeyle, intikam alma duygusuyla bu ülkenin -bana göre- şu anda lokomotifini bu ülkeyi büyük bir felakete doğru götürüyor. Ben bugün burada konuşuyorum, iki ay sonra burada buluşur muyuz, buluşmaz mıyız emin değilim Sayın Bakanım. Emin olun emin değilim, böylesi bir tablo yaşıyoruz, şu anda bütün vekil arkadaşlarım bölgede ateş hattındalar. Tahir Elçi'nin haberi gibi her an haberler gelebilir ve benim hayatım Cizre'de katledilen 11 yaşındaki insanın hayatından asla ve kata daha değerli değildir. Eğer benim halkımı öldürüyorlarsa varсын beni de öldürsünler. Ama ölüm çare değil, öldürme çare değil. Hendek ne kadar yanlırsa, barikat ne kadar yanlırsa bugünkü uygulama da en az onun yüz katı daha yanlıştır. Bu iki yanlıştan dönmenin yegâne şartı vardır, yolu vardır, müzakere masasına geri dönmektir. Ben bu perspektifin kabineye aktarılması konusunda öncülük etmenizi temenni ediyorum Sayın Bakan.

Teşekkür ediyorum.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Şimdi, tabii, öncelikle otuz sekiz buçuk yıl Dışişleri Bakanlığında görev yaptım. Asala terörüne de 40 şehit vermiş bir kurumdan geliyorum. Bir sürü arkadaşımızı yerden kaldırdık bu terörle mücadelede.

Şimdi, burada sizin ifade ettiğiniz tabloya bakıldığında başka bir tablo daha var ve bu iki tablo arasında aslında belki bir bağlantı kurabilirsek bunun çözümünde de mesafe katedebiliriz. Şimdi, terörle mücadelede biliyorsunuz bir İrlanda örneği var. İrlanda'da terör örgütü IRA vardı ve bir de siyasi parti vardı. Siyasi parti ve IRA terör örgütü masada hep birlikte yer alması tercih edildi ve sonuna kadar da öyle oldu ama buradaki siyasi parti önemli bir rol oynadı ve milletin seçtiği parti olarak rol ifa ederken terör örgütünün de silah bırakmasını sağlayan unsur oldu ve IRA bırakmama niyetine girdiğinde o millettten aldığı güçle IRA'yı silah bırakmaya zorlattı ve sonunda bu silahlar bırakıldı, çimentoya gömüldü ve ondan sonra da İrlanda'daki barış sağlanabildi. Şimdi, bunu Türkiye'ye uyguladığımız zaman bir defa şu tabiri ben doğru bulmuyorum. "Parmaklar tetikten çekilsin." Bir taraftaki parmaklar, devletin parmağı ve devlet, ülkenin güvenliğini sağlama mecburiyetindedir ve ülkenin güvenliğini sağlayan güçlerin parmağıyla teröristin parmağını aynı parmak olarak telakki etmeyi ben şahsen doğru bulmuyorum.

İkincisi: Burada HDP'ye önemli bir rol düşüyor. HDP, eğer İrlanda örneğinde olduğu gibi, terör örgütüne silah bırakma yolunda baskı uygulayabilir ve bunu başarabilirse zaten kesilmiş olan sürecin devam etmemesi için de bir neden yok. Buradaki tek şart, o zaman yerine getirilemeyen şarttır, silahların bırakılması. Silahların bırakılması gerçekleşmediği için ve gerçekleşeceğine dair de bir ortada daha önceden öyle bir beklenti oluşmuş olmasına rağmen, geleceğe yönelik siyasi beyanlar böyle olmadığı için maalesef çok önemli bir noktaya geldiğimiz bu çözüm süreci, barış süreci bugünkü noktaya doğru geri döndü. Devletin arzusu Türkiye'de bir tek kurşun sıkılmasın, her insan mutlu olsun, bütün ülkenin vatandaşları, etnik kökenine bakılmaksızın, dinî inancına bakılmaksızın, yaşam biçimine bakılmaksızın bu ülkenin gerçek vatandaşları olsun. El birliğiyle cumhuriyetimizin 100'üncü yıl dönümüne gidelim ama eğer bir grup Türkiye'de Türk askerlerine, Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenlik güçlerine karşı bir saldırı niyeti içindeyse ve demin karşı çıktığınız hendekler ve

barikatlar şehirlerde bu güvenlik güçleri olsun, insanları normal yaşamından uzaklaştırmak için kuruluyorsa burada sadece devlete değil, HDP'ye de çok önemli bir rol düşüyor. Eğer bunu başarabilirsenez, terör örgütünün üzerinde gücünüzü gösterip silah bırakmasını sağlayabilirsenez geleceğe birlikte güvenle bakacağımız bir ortam oluşacak.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Sayın Bakanım, müsaade olursa bir hususu düzeltmek istiyorum.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Tabii.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Kendim de bu sürecin tanıklarından bir tanesiyim. Cumhuriyet tarihinin en önemli gelişmesiydi 2013-2014. Bir kez daha söylüyorum, cumhuriyet tarihinin en önemli meselesiydi. Avrupa Birliğine dâhiliyetimizden daha fazla bu toplumu uçuracak, geleceğe taşıyacak, refah seviyesini yükseltecek, değerler zenginliğini büyütecek bir gelişme yaşandı. Sayın Bakanım, bu gelişmeyle silah bırakılıyordu. Silah niye bırakılmadı? Savaş niye başladı? 7 Haziran seçimlerinden dolayı, seçim sonuçlarından dolayı. Seçime kurban edildi barış ve şu anda biz bunu yaşıyoruz Sayın Bakan. Tek başına iktidar, şu anda tek başına iktidar. Hadi şimdi, el ele verelim, biz değil, beraber başarabiliriz; sadece AKP, HDP de değil, CHP'yle birlikte, MHP'yle birlikte, bu ülkenin tüm yurttaşlarıyla birlikte, gerçekten birlikte yaşam, eşitçe yaşam, özgürce yaşam; Sayın Bakan, bu mümkündür. Ben niye bu kadar ısrarlıyım? Çünkü her bir ölüm bizi uzaklaştırıyor masadan. Bizi birlikte yaşamdan uzaklaştırıyor Sayın Bakanım, birlikte yaşamaktan uzaklaştırıyor.

Hakikaten Suriyelileşiyoruz, Cizre toprakları dövülüyor Esad'ın yaptığı gibi. Sur'da yerleşim birimi kalmayacak ve yarın öbür gün -coğrafyayı biliyorum ben- insanlara tak edecek. Hayatında siyasete bulaşmamış sivil insanlar silah alacak Sayın Bakan. O zaman kimse durduramayacak, biz de durduramayacağız, kimseyi tanımayacaklar ve o zaman kaos olacak. Onun için hakkınızı helal edin yani biliyorum sanki her şey sizin elinizde, ben sizden istiyordum gibi bir algı da doğmasın ama nerede yapacağız bunu, kime söyleyeceğiz bunu. Bu da bir fırsat benim için. Belki bu beyanlarımı Bakanlar Kuruluna, belki Sayın Başbakan'a, belki Sayın Cumhurbaşkanına götürmüş olursunuz. Artık bıçak kemiğe dayandı, neredeyse aştı Sayın Bakanım. Bu itibarla da gelin, bir kez daha...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Değerli Başkanım, tabii, burası bir özgür bir platform, herkes görüşünü dile getirmeli ama sizin çizdiğiniz tabloyla sonuca doğru gidersek belki yanlış sonuçlara da varabiliriz. Başka bir tablo daha var, o da sizin tam tersinizi düşünen ve gerçekten esas sizden beklenti de ikinci tablonun yerine getirilmesi. Yani terör örgütünün oradaki mevcudiyetini önleyemezsek ve de bu kadar şehitler verdiğimiz bir ortam devam ederse, öbür tablo da bu. Ama "7 Haziran seçimlerinin bir sonucu." dersenez ben 7 Haziran seçimlerinden sonra Hükümetteydim, görevimi de bir HDP'li Bakana devretmiş bir Bakanım ama gerçekten bu haksızlık olur çünkü 7 Haziran seçimlerinden çok önce başlamış bir süreçten bahsediyoruz. Tabii, burada, biz bu sorunu çözemeyiz ama siz görüşlerinizi dile getirdiniz, ben tekrar ediyorum: HDP olarak size çok önemli bir görev düşüyor, eğer bu rolü üstlenebilirsenez ve bu sorunun çözümü için en önemli unsur olan terör örgütünün silah bırakmasını sağlayabilirsenez, o zaman bütün bu söyledikleriniz zaten konuşuluyor olmayacak. Size de çok büyük bir sorumluluk düşüyor. Birbirimizi anladığımızı tahmin ediyorum ama...

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Şüphesiz ki Sayın Bakanım, şüphesiz ki.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, müsaadenizle ben...

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Son bir şey daha ifade edeceğim ama.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Başkan "kifayeti müzakere" dedi oradan galiba.

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Sayın Bakan, 2012 yılı Aralık ayını hatırlayın lütfen, 2012 yılı Aralık ayı. Bu atmosfere benzer bir atmosfer yaşıyorduk, ölümler yaşıyorduk, acılar yaşıyorduk; asker, polis, sivil, gerilla... Tam da o atmosfer içerisinde bir çıkış oldu ve o çıkıştan iki yıl boyunca, iki buçuk yıl boyunca bu ülke nefes aldı. Başta bu karanlık atmosferden çıkmanın yegâne bir yolu var, tekrar müzakere perspektifine dönmektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Hükümetin görüşü de tekrar müzakere sürecine dönmek. Tabii ki sürecin devamı bizim önceliğimiz ama silah bırakmadan terör örgütünün, tekrar müzakere sürecine dönmesi mümkün gözüküyor açıkçası.

RECAİ BERBER (Manisa) – Sayın Bakanım, iki yılın sonucunda gelinen nokta bu olduğuna göre yeniden böyle bir sürecin başlamasının sonucunda gelinecek noktayı kimse hayal bile etmek istemez.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, biz baştan sizle de müzakere etmedik, o konuyu eksik bıraktık. Vakit konusunda...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Başmüzakereci olduğum için yani...

BAŞKAN – Başmüzakereciniz ama benle müzakere etmediniz. Vakit konusunda durum nedir Sayın Bakan çünkü söz almak isteyen 5 değerli arkadaşımız daha var?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Başkan İç Tüzük'e göre toplantının hâkimidir, başkan ne derse o olur.

BAŞKAN – Yani, bu konu hassas bir konu, ayrı bir toplantıda bence mutlaka değerlendirilmesi gereken bir konu ama özellikle sizin bilgi verdiğiniz alanla ilgili belki arkadaşların sormak istediği şeyler olabilir. Eğer müsaade ederseniz, vaktiniz müsaitse devam edelim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Tabii, tabii.

BAŞKAN – Sayın Niyazi Nefi Kara, buyurun.

NIYAZİ NEFİ KARA (Antalya) – Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum ben verdiğiniz bilgiler için. Zor bir görevdesiniz gerçekten, başarılar diliyorum. Dilerim, birlikte başarınız.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

NIYAZİ NEFİ KARA (Antalya) – Kıbrıs konusu, sınırim, müzakerelerde en önemli maddelerden bir tanesi, önümüzde hep dikilecek, aslında baştan da belliydi herhâlde ve bence bugün Doğu Akdeniz’de başlayan savaşın da bir parçası Kıbrıs müzakereleri ve Doğu Akdeniz’in güvenliği. Bu konuda nedir Türkiye’nin düşüncesi? Acaba Kıbrıs’la ilgili müzakerelerde bakışımız nedir? Çünkü, farklı sesler geliyor, bir su gönderdik ama onu da “Özelleştirme nedeniyle keseriz.” gibi garip bir şey oldu, tam bir Türkiye işi. Bölgede doğal gaz yatakları tespiti, İsrail, Mısır, Rusya vesaire birçok ülkenin ortak anlaşmaları var ama bir yüzyılın olayı tabii ki Doğu Akdeniz sorunu. Biliyorsunuz, Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra bölgenin coğrafyasını değiştiren bir ülkeyiz hem Kıbrıs konusunda hem de Hatay. Böyle bir süreç var ama kimsenin de kabullenemediği, kabullenemeyeceği çünkü gerek Rusya’dan, Azerbaycan’dan gerek Katar’dan ya da Irak’tan, İran’dan, nereden dersek, bütün enerji kaynaklarının ulaşım alanı Doğu Akdeniz bölgesi ve tam da üçüncü dünya savaşının önündeyiz. Bu konuda Kıbrıs’ta yürütülen müzakerelerde Türkiye’nin tutumu nedir? Bunu biraz daha açarsanız sevinirim, çok önemli.

Bir diğer sorun: Ben de bir hekimim, o yüzden Suriyeliler konusunda -daha önce Bakanlığımıza da ilettik- çok ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kalacağız. Bırakın 3 milyar euroyu, 300 milyar euro da verseler bize anca bu gelen insanlara bir yaşam alanı oluşturabiliriz. Belki esnafımız ya da bölge insanımız birçok yerde iş konusunda ucuz iş gücü olarak şu anda sesini çıkarmıyor ama 200 bin Suriyelinin Türkiye’de doğduğunu şu anda önümüze koyduğumuzda, önümüzdeki... Ama kayıt dışı çok, kayıt dışı verebilirsiniz keşke... Türkiye’de resmî rakamlar 2,5; 2 milyon 300-400 diyor ama 4 milyona yakın da bir Suriyelinin olduğu söyleniyor çünkü sınırlarımızı -biliyorsunuz- kontrol edemiyoruz ya da etmiyoruz, bilemiyorum. Bu konuda ciddi sıkıntı var ve bugün dahi bize o kadar parayı verseler, her şeyi verseler on yılda toparlayabileceğimiz bir konu çünkü sağlık ciddi bir tehdit altında çünkü bunların yeterince aşılarının yapıldığını düşünmüyoruz. Bölgeden gelen raporlarda, bölgede çalışan tabip odalarıyla bizatihi görüşmelerimiz var, ciddi sıkıntılarımız var. İşsizlik önümüzdeki en büyük sıkıntılardan biri olacak ve Avrupa’nın bu konuda samimiyeti konusunda düşünceniz nedir? Bu geri kabul anlaşmasını, bildiğimiz kadarıyla, çok önceden Türkiye kabul etseydi vizeler kalkacaktı diye düşünüyoruz çünkü Suriyeli göçmenleri kapsıyor sınırim, asıl olayın şeyi orada. Acaba hazırandan sonraki göçleri mi kapsıyor? Bundan sonra gidiş gelişlerde acaba Avrupa sağlıklı olanlarını alacak, geri kalanını Türkiye’ye mi gönderecek? Türkiye’yi bir köle pazarı hâline mi getirecekler? Bu konuda samimi midirler? Gerçekten, arkadaşım dedi ama dört yıl olduğu için diyorum, misafir mi olur dört yıl, artık ev sahibi ve bu topraklarda doğmuş çocuklar oldu. Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz samimi bir şekilde Suriye’de barış olması ve Suriyelilerin Suriye’de yaşamasının sağlanmasını söylediğimizde iktidar partisi farklı yorumladılar, “O insanları oraya mı göndereceksiniz?” gibi çarpıttılar ama biz gerçekten barışı savunuyoruz. Barışla beraber bu ülkeden gitmek isteyen Suriyeli insanlarımızın da oraya, o kardeşlerimizin kendi topraklarında özgürce yaşamasını sağlamak için Avrupa bize bu konuda gerçekten samimi destek veriyor mu? Bu konuda ayrıntılı bilgi alabilirsek çok sevinirim.

Teşekkür ederim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Kıbrıs konusu... Avrupa Birliği için demin elli küsur sene derken Kıbrıs sorunuyla beraber büyüdüler demek belki de mümkün ama Kıbrıs sorunu belki de bütün tarihi itibarıyla en çok çözülebileceği noktaya gelmiş vaziyette. Yani, şu anda -ben her yerde söylüyorum- Suriye sorununun çözümünden, Ukrayna krizinin aşılmasından, belki Filistin sorununun çözümünden daha kolay görüntü veren bir noktada. Burada biz şöyle bir uygulama içinde olduk: Kıbrıs sorununun çözümü için gerekli olan unsurların Avrupa Birliği müzakere sürecinde bizim fasıl açmamız veyahut ilerlememiz için kullanılmasına izin vermedik. Verseydik, belki biz bugün demin bahsettiğim 14 faslı çoktan açmıştık, belki o hızla üyeliğe daha çok yaklaşmıştık ama o zaman Kıbrıs sorunu da hiçbir zaman çözülemezdi çünkü o unsurlar Ada’da kalmalıydı ve bugün de biz böyle yaptığımız için Kıbrıs sorunu çözülebilir hâlde ilerliyor.

Şimdi, Kıbrıs sorununun çözümü bakımından önemli bir atmosfer değişikliği var, yeni unsurlar dâhil oldu eski şeyde olmayan. Bundan önceki referandumda, Annan Planı referandumunda aslında iki toplumun anlaşamadığı bir noktada Annan devreye girdi ve anlaşamadıkları bir metni referandumunda sundular ve o referandumda da Türk tarafı onaylarken Güney Kıbrıs tarafı onaylamadı. Burada onaylanmama süreci sırasında Güney Kıbrıs Rum lideri kampanyasının ana unsurunu Kıbrıslı Türkler ile Kıbrıslı Rumlar arasındaki kişi başına millî gelir farklılığının üzerine kurdu. Yani, 1’e 5, 1’e 10 diyebileceğimiz bir farklılık vardı ve dedi ki: “Ya, ben zenginliği mi niye bu Kıbrıslı Türklerle paylaşacağım ve benim sayemde onlar da zenginleşecekler?” Bu, gerçekten psikolojik olarak referandumda “hayır” çıkmasının bir nedeni oldu. Şimdiki tabloya baktığımızda neden umutlu oluyoruz? Bir: İki toplum lideri mutabık olarak ilerliyorlar ve büyük bir ihtimalle de yeni devletin anayasası referandumunda sunulduğunda iki liderin ve iki toplumun ortak metni olarak sunulacak. Dolayısıyla, bir taraf liderinin çıkıp da “Ya, buna hayır oyu verin.” diyeceği bir ortam olmayacak, bu önemli. İki: Su gidişi çok önemli çünkü bir ada için en önemli şey sudur, bizde de var adalar. Suyun oraya gidebileceğine de pek kimse ihtimal vermiyordu. Türkiye çok önemli bir teknoloji ve başarı sağladı. Suyu denizin 200 metre tabanının üzerinde askıdaki bir şeyden götürdük ve dedik

ki: "Bunu güney de kullanabilir." Güneyin de, kuzeyin de ihtiyacının 2 misli kadar su da götürebiliyoruz. Tabii bu çok önemli bir faktör oldu.

Üçüncü unsur, doğal gazın bulunduğu iddiaları. Bir kısmı diyor ki: "Çok büyük rezerv var.", bir kısmı diyor ki: "Daha dedikleri kadar yok." Var olduğunu varsayarsak tabii petrol olan bir ülkeyle olmayan arasında dünyanın, uluslararası aktörlerin ilgisi farklı oluyor, petrol olan yere daha çok ilgi oluyor ve hani Amerika Birleşik Devletleri Başkan Yardımcısının yıllar sonra ilk defa Ada'ya gitmesi falan büyük bir ihtimalle bu doğal gaz rezervlerinin neticesi de olmuş olabilir. Dolayısıyla üç önemli faktör Ada'da çözüme doğru götürüyor.

Bir diğer faktör var. Doğal gaz şayet varsa bunun nakli için tek fizibil imkân Türkiye'dir, yani 40 mil ötedeki bir Türkiye ve bütün doğal gaz nakil hatlarındaki güvenliği sağlamış, itibarı var, tecrübesi var. Onun karşısında ne yapabilir? 3 bin metre derinden, 1.500 mil uzaktaki Girit Adası'na taşıyabilir. Fizibil olmaz. İsrail'e taşıyabilir. Bugünkü şartlar içinde Türkiye kadar güvenli olmaz. Dolayısıyla bu da önemli bir faktör.

Şimdi, inşallah -işte mart sonu, nisan, ne zaman sonuçlanırsa- yakın bir zamanda referanduma gidebileceğini ben şahsen ümit ediyorum. Bu sorun çözülürse gerçekten elli yıllık bir sorun çözülmüş olacak, başka sorunların çözümü için bir örnek olacak, moral olacak. Yani çözülebilir, bak demek ki bu çözülüyor, biz de çözelim. Artı çok büyük imkânlar var bölgede, demin dediğiniz gibi. Stratejik olarak önemi haiz bir ada ve de anlamsız bir kaybedilmiş yıllar belki giderilmiş olacak. Kıbrıs'la ilgili düşüncelerim bunlar.

Suriyelilerle ilgili olarak öncelikle şunu bir defa oturtmamız lazım. Yani 3 milyarı veriyoruz, sen buraya gelmiş 1 milyon Suriyeliyi alacaksın, yeni kamplar kuracaksın, bunun karşılığında 3 milyar. Böyle bir şey kesinlikle söz konusu değil. Hani ne değildir dersek, birinci sırada o var. Şimdi, bu 3 milyar yeter-yetmez, ayrı mesele ama bütün Suriyelilerle ilgili operasyonumuzu biz bu 3 milyara bağlamış değiliz. Biz zaten üzerimize düşen vecibeyi yerine getiriyoruz. 8 milyar euro şu ana kadar harcadık. 400 bin çocuk okul çağında, okullara gidecek, tüm sağlık hizmetleri, şimdi çalışma şeyi veriyoruz, işte şudur, budur zaten biz yapıyoruz. 3 milyar ekstradan daha da bizim imkânlarımızın üzerine konularak onlara daha iyi şartlar sağlamaya yönelik bir kaynak olacak.

Dolayısıyla şimdi varılan mutabakat şöyle ve Merkel'in ağzından ifade. Merkel ve bütün Avrupa ülkeleri de hemen hemen aynı şeyi söylüyor. "Bu göç önlenemez ve önlenmemesi de lazım." diyorlar. Çünkü gerçekten Merkel'in kendisi de bu göçü yaşamış bir insan ve göçün önlenmeyeceği Sovyetler Birliği'nin yıkılışında ortaya çıktı. Göçle bitti Sovyetler Birliği. Biliyorsunuz Macaristan'ın açması. Dolayısıyla bunu önleyemeyeceklerini anlamış vaziyetler, gelmişleri de geri gönderemeyeceklerini biliyorlar. Dolayısıyla diyorlar ki: "İllegal göçü biz legal göç hâline getirelim ve önce organizatörleri ortadan kaldıralım, sınır güvenliğini sağlayalım, illegal göçün rakamlarını azaltalım, mümkünse durduralım, sonra da biz kendi aramızda kotalar saptayalım, şu ülke şu adar, şu ülke şu kadar, biz diyelim ki Türkiye'ye 50 bin kişi daha gönder, o zaman insan onuruna yakışır bir şekilde bu insanlar oraya gidebilsin." Yani olay bu. Diyeceksiniz ki seçiyor aradan. Ama "50 bin kişi" dediğinde biz onlara vereceğimiz listeleri, onların arasından, yani hep böyle iyisini seç, dinine göre seç, işte eğitime göre seç falan. Bunu dile getiriyoruz ve böyle olmaz. Yani kalacaksa bizle de...

MARKAR ESEYAN (İstanbul) – Eğitimli olanlar kalsın.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Kalsın veyahut ne bileyim, hani ekonomimize fayda sağlayacaksa onlar kalsın. Yani bunu herkes dile getiriyor ve farkında. Dolayısıyla şu andaki operasyonumuz bu ve ocak ayında Türkiye-Avrupa Birliği Ortak Çalışma Grubu kuruluyor, göçle ilgili olarak. Burada bizim hem bu legal göç nasıl olacak, sayıları, şunları, yani paranın toplanması ve kontenjanların saptanması bizim işimiz değil, onlar kendileri yapacaklar. Bizim işimiz de demin konuştuğumuz çerçevede. Eğer kontenjan sağlarsa şu faydası var. İnsanlar o zaman "Ya, nasılsa işte bu yoldan bir imkân var, ben o zaman denizlerde boğulmayayım." Hani psikolojik olarak da caydırıcı olmasa bile teşvik edici, beklemeye teşvik edici bir tablo ortaya çıkabilir.

Sayın Milletvekili, hani "Bu bir mülteciyle başladı, dolayısıyla mülteci olduğu sürece devam eder" gibi bir algı da olmasın. Burada demin izah ettiğim çok boyutlu bir mekanizma ortaya çıktı. Tamam, mülteci sorunuyla başladı, terör, mülteci, ekonomi ama çok boyutlu bir tablo çıktı. Eğer iki taraf da bu ortaya çıkan tabloda olumlu adımlar atarlarsa, karşılıklı çıkarlar güçlendirilirse hem Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne bakışı daha güçlenir hem Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye bakışı daha güçlenir. Türkiye'nin bu sürece devamı süresince hep faydası olmuştur. Yani siz dediniz "Neler yaşadık?" Ben de bu süreçte neler yaşadım? Ben böyle ortamlarda gidip Genelkurmayda yasaları tartıştığım ortamlar oldu, ben ve generaller. Ve bugün, bakın 104 bin sivil toplum kuruluşumuz var. Eskiden 50 tane yoktu. Eskiden insan hakları kuruluşlarımızla toplantı yaparken çıkacağımızdan emin olmadığımız anlar yaşadık. Bugün, ben sivil toplum toplantıları yapıyorum. Herkes geliyor, 2 bin kişi katılıyor, 600, 700 sivil toplum unsuru katılıyor, herkes konuşuyor. Yani bunların da kadrini bilmemiz lazım ama Avrupa Birliği sürecinin çok önemli katkısı oldu. O günlerde "Avrupa Birliği üyeliğini ölemek durumunda olan kurum olmayı kabul ediyor musunuz?" sorusunun cevabını veremedikleri için biz ilerledik. Çünkü Türk insanı, yani Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları bunun iyi bir şey olduğunun farkında ve süreç işlediği zaman hep iyisine gidiyoruz. Avrupa'nın en iyi örneklerini alıp onu Türkiye'ye uyguluyoruz. Süreç yavaşladığı zaman yine ilerliyoruz ama belki Avrupa'nın daha az iyi örneklerini alıyoruz. Onun için bu süreci yaşatırsak, güçlendirirsek Türkiye Cumhuriyeti'nin faydası olacaktır, her bakımdan, demokraside olsun çevrede olsun gıda güvenliğinde olsun eğitimde olsun.

Rakam olarak da bizim resmî rakam ve bunların hepsi biyometrik verili kayıta. Yani çeşitli endişeleriniz olabilir ama gerçekten çok ciddi bir şekilde Suriyeli misafirlerimizin sayısı biyometrik kayıtlı, hepsinin kim olduğu belli olacak

şekilde. 2.421.523 misafirimiz var şu anda ve bizdeki rakamlarda doğan çocuk sayısı sizin belirttiğinizden daha az ve eğitimdeki üniversiteden şeye kadar de 700 bine yakın bir beklenti var.

Ama bu ilkokul çocuklarını özellikle muhakkak okutmamız lazım. Aksi takdirde organize suçlara teslim edeceğimiz bir çocuk sayısı çıkacak. Yarın Suriye sorunu çözülür, geriye gittiklerinde okumamış olarak gitmeleri bize yakışmaz. Bunu yapacağız, yani bizim şeyimiz.

Onun için çok da teşekkür ediyorum olumlu yaklaşımınızdan dolayı. Yani bütün bu toplantıda ben çok mutlu oldum. Gerçekten zor konuları böyle bir arada çözebileceğimiz, konuşabileceğimiz kanaatinin oluşmasına çok önem veriyorum.

BAŞKAN – Sayın Markar Eseyan...

MARKAR ESEYAN (İstanbul) – Sayın Bakanım, tekrar yeni görevinizde başarılar diliyorum. Bilgilendirmeler ve kitapçıklar için teşekkür ediyorum.

Birkaç sorum var ama ben bunları ikiye indireceğim. Öncelikle Osman Bey'in sorduğu sorulardan yola çıkmak istiyorum. Bir sorum onunla ilgiliydi çünkü. Osman Bey'i gerçekten çok önemserim, dilini de çok yapıcı bulurum. HDP'nin de gerçekten çok ciddi bir imkân olduğunu, yarattığını... Her zaman buna inanmak istedim, inandım da. Ancak hem bugün yaptığınız konuşma, yani o perspektif, yani bakış açınız, hem iddialarınız bu çok elverişli komisyon toplantısında ve gerçekten elverişli bir Meclis ortamında çözüm bulmayı yani çok arzu ettiğinize inandığım, gerçekten samimiyetle inanıyorum çünkü güneydoğuda yaşanan şey hepimizi çok üzüyor. Çünkü, çok büyük bedeller ödendi hem geçmişte yani - sizin yaşadığınız şeyler, ben bir işkence mağduru insanın oğluyum, burada başörtüsü mağduriyeti yaşayanlar- eminim herkes bir konuşsa sizler kadar yani burada ölçmeye de yarıştırmaya da gerek yok. Yani, biz bir zihniyetin ciddi anlamda mağduru olduk ve bu mağduriyeti hiçbir zaman benimsemedik, onurlu bir şekilde de kimliğimizi, inancımızı taşıdık, bedeli neyse de ödedik ve bugün çok daha elverişli bir ortamdayız. İşte, bu elverişli ortamın, Osman Bey'in konuşmasında olsun Genel Kuruldaki HDP'liler olsun çok değer verdiğimiz siyasi partiler bunlar, CHP'li arkadaşlarımız, MHP'li arkadaşlarımız. Yani, çok kategorik olarak ve son derece nesnellikten uzak değerlendirmelere tabi tutulması çok samimiyetle inandığınız ve arzu ettiğiniz çözüm yolunda, güneydoğudaki problemler olsun, burada değerli arkadaşlarımızın ifade ettiği ülkenin bütün problemlerinde olsun o alanı kırıyor. Ben sizden özellikle rica ediyorum, olgusallık konusunda ve nesnellik konusunda... Hepiniz çok değerli, çok iyi yetişmiş, ondan da öte bir millet iradesini... Yani yüz binlerce insan sizlere ve bize oy verdi, inanarak oy verdi ve beklentisi de Genel Kurulda olsun, komisyonlarda olsun, kendi alanlarımızda olsun onların hayatını biraz daha iyi hâle getirmemiz. Bunun için gerçekten bazı özel konular var. Tabii ki muhalefet her zaman eleştirecektir, eleştirmelidir ve iktidar da eleştirilere her zaman maruz kalacaktır ama burada nesnellik konusunda ciddi bir sorunumuz olduğunu düşünüyorum. Biraz evvel sizin güneydoğu konusunda ortaya koyduğunuz fotoğraf gibi. Orada devlet görevlilerinin yaptığı ihlaller zaten hepimizin önceliği olmalıdır. Biz bunları asla devlet, polis, özel hareketçiler, asker böyle yüzde 100 insan haklarına işte riayet ederek... O kadar zor bir bölge ki orası yani "Orada hiçbir sorun yoktur." denirse ilk önce buna ben karşı çıkarım, biz karşı çıkarız ama sanki orada 22 Temmuzdan beri hiçbir şey olmamış... PKK orada, daha dün mesela Şırnak'ta bir ilköğretim okulunu önce mayınlayıp sonra oradaki 150 yavrucağın arasına karışarak güvenlik görevlilerine sanki ateş etmemiş, onları öldürtmek istememiş -bir olaydan bahsediyorum- hastaneyi bombalamamış, ambulansı bombalamış... Burada neyi yarıştıırıyoruz biz. Orada ölen insanlar bizim insanlarımız. Yani, durduk yerde... Mesela, şu argümanı Osman Bey'e hiç yakıştıramıyorum, kusura bakmayın, bir kardeşiniz olarak yani buradaki CHP'li kardeşlerime de aynı şekilde, büyüklerime de: Yani, 7 Haziran seçimini AK PARTİ kaybetti, savaşı... Ya, bu kadar basit olabilir mi gerçekten? Aldığınız riskin ne kadar...

BAŞKAN – Markar Bey, çok özür diliyorum. Şimdi, bu bir Avrupa Birliği Komisyonu, biliyorsunuz, Avrupa Birliği değerleri açısından verimlilik, "prodüktivite" dediğimiz şey çok önemli.

MARKAR ESEYAN (İstanbul) – Tamam, o zaman ben hemen soruma geçiyorum.

BAŞKAN – Şimdi, zamanı da verimli kullanmamız lazım. Bir de bizim kendi değerlerimiz var, az önce Osman Bey söyledi, hak helal etme meselesi var. Diğer arkadaşlar hakkını helal etmeyecek. Böyle ikili tartışmaya sebebiyet verecek...

MARKAR ESEYAN (İstanbul) – Yok, yok.

BAŞKAN – ...veya müzakere hususu oluşturacak konuları değil de direkt Bakanımızı muhatap alarak çünkü Bakanımızın da vakti çok kıstlı.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Başkanım, iktidar partisi milletvekili olarak onun da bence biraz daha zamanı kullanabilme şansı olması lazım çünkü oldukça geniş...

BAŞKAN – Doğrudur, haklısınız ama ben de cevap verebilirdim Başkan olarak, biliyorsunuz yani ama Osman Bey şimdi bu konuya girerse buradan çıkamayız.

MARKAR ESEYAN (İstanbul) – Ben soruma geçiyorum.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Başkanım, Markar Bey kolektif bir tarzda da cümlesini toparlayabilir.

BAŞKAN – Yani, daha bekleyen 4-5 arkadaşımız var sırada.

MARKAR ESEYAN (İstanbul) – Şimdi, şu anda vakit kaybediyoruz yani bu uyarılarla. Ben zaten soruma geçiyorum.

Bu meseleyle ilgili özellikle şunu sormak istiyorum Sayın Bakanım: Evet, oradaki insan hakları ihlalleriyle ilgili Avrupa Konseyi böyle bir uyarıda bulunmuş. Ben aynı şekilde, mesela, Sur'da şu anda orayı terk etmek zorunda kalan, PKK terör örgütü sayesinde terk etmek zorunda kalan insanların oradaki evlerinin 15 bin lira bedelle yani çok düşük bir bedelle

örgüt üyeleri tarafından toplandığını, demografik değişim yapıldığını; PYD özelinde de işte, zaten -uyarılar geldi Amnesty' den biliyorsunuz- çocuk askerlerin kullanıldığı ve birçok insan hakları ihlallerinin terör örgütü tarafından yapıldığı ortadayken acaba bu konuda Avrupa Birliği Bakanlığımız, Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği kurumlarını bu bölgeye davet ederek hem askerlerin hem polislerin hem devletin ama aynı zamanda ortada ciddi bir terör yaratan, sivil insanları sadece hendek kazdırmadığı için... Daha geçen bir vatandaşımızı evinde kaybettik, öldürüldü; bunların incelenmesi konusunda yani terör örgütünün yaptığı çok ağır insan hakları ihlalleri konusunda Avrupa Birliğinin dikkatini çekecek bir girişimimiz var mı? Bu konuda üstümüze düşeni Bakanlık yapıyor mu? Bunu soracağım.

İkincisi de -hızlı bir şekilde- 2006 yılından beri başladı sanırım, ben ilerleme raporlarını her sene gazeteci olarak da yakından takip ederim. Orada da aynı sorunla karşılaşıyorum. Bu sene böyle satır satır okudum 2015'i ve orada gerçekten, Avrupa Birliğine yakışmayacak, nesnellikten uzak -biraz evvelki şikâyetime bağlıyorum yine- neredeyse işte paralel örgütün ağızyla yazılmış -şimdi vaktim yok- hani basın ifade özgürlüğünden tutun da pek çok alanda sokuşturulmuş cümleler var. Yani, neredeyse, işte, Zaman gazetesinden alınmış bir cümle veya burada bir iki tek kaynaktan besleniyorlar. Biliyoruz ki işte, kıymetli ana muhalefet partimizin de orada bir ofisi var ve nasıl çalıştığı konusunda maalesef çok memnuniyet verici değil benim açımdan Türkiye'yi tanıtmak konusunda. Bu konuda yine ülkemiz doğru bilgi... Bakın, Türkiye'nin eleştirilmemesinden bahsetmiyorum, eleştiri her zaman bizi iyiye götürür ama olgusal ve nesnel bir yaklaşımı sağlayacak bir mekanizmamız var mı?

Teşekkür ediyorum.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Ben izninizle Markar Bey'e cevap vereyim.

Öncelikle ilerleme raporundan başlamak istiyorum. Demin anlattığım psikoloji içinde hani "Biz yazarız, siz yaparsınız." havası Avrupa Birliğine hâkim olunca, bu, Türkiye'yle ilgili raporlara da yansdı ve ilk rapor 2000 yılında benim olduğum dönemde. Öyle bir rapor çıktı ki felaket yani "Nereden bu bilgiler, nasıl olur?" falan ve gittim Brüksel'e, "Bu raporu kim yazdı?" dedim. Genç bir çocuğun odasına götürdüler yani işte, şu kadar bir oda. "Sen mi yazdın?" "Ben yazdım." "Peki, sen hiç Türkiye'ye geldin mi?" "Hiç gelmedim hayatımda." "E, nasıl yazdın bunu?" Senin adın "Bram Stoker mı?" dedim. Bu Dracula'yı yazan, Romanya'ya hiç gitmemiştir ve Londra Kütüphanesi'nde köyler, şehirler, böyle, işte, Eskişehir Sivas'ın orada, Sivas Trakya'da falan gibi gözükür. O zaman anladım ki buna bizim bir mekanizma kurmamız lazım ve hep şunu söylüyorum: Bu rapor, ilerleme raporu bizim ortak kağıdımızdır. Yani, birlikte bunun üzerinde çalışmazsak eğer bu ortak kağıdımız olmazsa o zaman Avrupa Birliği'nin kağıdı olur. Burhan Hoca'ya veririz, televizyonun önünde yırtar atar, olur, biter yani. En büyük korkuları da Burhan Hocamızın televizyonda bu raporu yırtması. Hep söylüyorum "Bakın, doğru düzgün yazmazsanız Burhan Hocaya veririz." falan, esprisi. Ama, şimdiki mekanizmamızda biz yaklaşık haziran, temmuz aylarından başlayarak bizim elimizdeki ilerleme raporunda yer alabilecek konularla ilgili bilgileri veriyoruz. Ondan sonra, çeşitli işaretler oluyor, müsteşarımız, müsteşar yardımcılarımız Brüksel'e gidiyorlar, buraya geliyorlar, Komisyon çok sayıda Türk vatandaşının da çalıştığı, bu işin uzmanlarının çalıştığı bir yapıya sahip. Dolayısıyla, bütün bunlar toplanıyor. Ondan sonra, sonuç aşamasında da tekrar müzakere ediyoruz, diyoruz ki: "Şunlar olsa iyi olur, şunlar olmazsa iyi olur." Ona göre de Komisyon kendi raporunu yazıyor. Fakat, ben hiçbir zaman raporu basın önünde tartışmak istemedim. Tenkit edenler de var "Basının önünde niye tartışmıyorsunuz?" diye. Ama, böyle bir rapor olduğu zaman bunu gidip yüz yüze konuşmayı, yanlış bulduğumuz tarafları yazılı olarak bildirmeyi daha doğru buluyorum ve sonuca yönelik de daha verimli bir sonuç alınıyor. Dolayısıyla, şu andaki mekanizmamız bu. İçinde beğenmediğimiz taraflar olabilir, olmalıdır da ama eğer yanlış bulduğumuz bölümler varsa ve bunlar yanlış verilere dayanılarak oraya intikal ediyorsa bunu konuşuyoruz, tartışıyoruz, bir dahaki raporlarda yer almamasını sağlıyoruz ve bizi çok rahatsız eden bir referans girdi diye de Avrupa Parlamentosunun ilerleme raporuyla ilgili raporunu bu sene yok hükmünde saydığımızı ifade edip iade ettik. Bunu da yapabiliriz. Ama, şu anda iyi bir iş birliğimiz var, bu çerçevede inşallah yerine getireceğiz bu tabloyu.

MARKAR ESEYAN (İstanbul) – Eleştirilerden bahsetmeyelim ama yani nesnel olmayan, acemice...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Olabilir. Yani eleştiri de olmalı ama istiyoruz ki eleştiri yapıyorsa doğru bilgileri biz verelim, ona göre o eleştiri yapacaksa yapsın. Eğer hâlâ rahatsızlık varsa bunu basın önüne çıkıp... Bir faydası olduğuna inanmıyorum. Önemli olan kriter bence bunun üzerinde çalışılabilir bir rapor olması. Yani bir sene boyunca bundan yararlanalım, tenkitlerden de yararlanalım ama haksız tenkit varsa da bunu belirtelim. Öyle ki şu ana kadar bunu muhafaza edebildik.

BAŞKAN – Sayın Onursal Adıgüzel...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Sayın Bakanım, kutluyorum sizi, hayırlı uğurlu olsun diyorum. Aynı zaman da sabrınız için de teşekkür ederim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Siz sabır gösterdiniz, karşılıklı. Sabır da değil keyif yani bu.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Gündemin sıcaklığıyla birkaç kelime söyleyeyim, sonra da soruma geçeceğim.

Tabii, demokratikleşme ve temel özgürlükler bağlamında çok önemli bir süreci yönetiyorsunuz. Bu anlamda ben de bunu çok önemsiyorum, partimiz de önemsiyor. Dün değil evvelsi gün bir görüntü yayınlandı. İşte, Dilek Doğan'ın nasıl polisin keyfi ateşi sonucu öldürüldüğü görüldü. Okulların ve hastanelerin güneydoğudaki durumu ortada. Buna insan hakları bağlamında baktığımız zaman da -tabii Komisyon da farklı görüşler oldu ama- acıları yarıştırmamın çok da bir önemi

olduğunu düşünmüyorum ben aslında. Çünkü sonuçta Türkiye’de insanlar ölüyor ya da farklı hak mahrumiyetlerine maruz bırakılıyorlar. Bu noktada da çözümün Mediste bir şeyler yapmak olduğu konusunda ben de ısrarcıyım. Bir şekilde bu ortam hızlı bir şekilde kaldırılmalı. Bu olağanüstü hâl uygulamaları da nasıl geliştirilir, bilmiyorum ama Avrupa Birliği hedefinden uzaklaşmaya gittiğini düşünüyorum bu gelişmelerin özellikle demokratikleşme ve temel özgürlükler anlamında.

Diğer taraftan da soruma geçeceğim. Bu ayın başında İklim Değişikliği Taraflar Konferansı gibi bir konferans düzenlendi Paris’te bildiğim kadarıyla ve burada, tabii, Türkiye-Rusya krizinin biraz gölgesinde kaldı bu gelişme. Bizim 2015 Türkiye raporuna baktığımız zaman özellikle çevre ve iklim değişikliği konularında attığımız adımların yetersiz olduğu -sanırım 27’nci Fasil’da bu çevre ve iklim değişikliği faslı- özellikle de Akkuyu’daki nükleer santrali ve Türkiye’nin her yerinde mantar gibi çoğalan mikro hidroelektrik santraller var, bunların gelişmesi... Ayrıca, sulak alanların, ormanların ve doğal sit alanlarının da imara açılması gibi çok ciddi bir sıkıntı var.

Burada Bakanlığınızın nasıl bir çalışma yaptığını merak ediyorum açıkçası çünkü çok önemli bir nokta. Hem dediğim gibi ormanlarımız, doğal sit alanlarımız imara açılıyor hem de bu önümüzdeki süreçte önümüze çıkacak sorunlardan biri bu. Bu konuda bizi bilgilendirirseniz sevinirim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Demin söylediğim gibi Avrupa Birliği sürecinde mesafe katettiğimiz noktalarda çok daha, her alanda, daha iyi, kaliteli kanunlar çıkarabiliyoruz. 2 bin yasa değişti Türkiye’de on beş senede. Anayasa’nın büyük bir bölümü, Medeni Kanun, Ceza Kanunu, Borçlar Kanunu, Dernekler Kanunu, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanunu, yani gerçekten çok önemli yapılara ulaştık.

Onun için, önümüzdeki dönemde yine Medisimiz, inşallah, huzurlu bir şekilde devam eder ve bütün görüşler karşılıklı serdedilir. Yasaların daha iyi çıkması için el birliğiyle gayret ederiz ve o görüşlerle iyi bir yasa hâlinde çıkar. Buna önem veriyoruz ve önümüzdeki dönemde de buna müsait bir ortam var açıkçası.

Çevre konusu... Tabii, çevre çok zor bir fasıl. Yani maalesef birçok ülke sanayileşmesini tamamlarken çevre sorunları diye bir kavram yokken bütün sanayilerini tamamladılar, ondan sonra çevre kuralları doğru olan yeni dünyamız ortaya çıktı.

Çevre faslı, aslında, biz açabilmeyi başardık. Normal olarak birçok ülke bunu yerine getirmeyi sona bırakır. Hatta, birçok kuralı da üye olduktan sonraya aktarmaya çalışır ama Türkiye’de bu çevre faslını açmak için 72 yasal değişiklik yapıldı, yönetmelikler, şeyler... Ve çok maliyetli bir alandır bu. Yani o zamanki ölçümlere göre Türkiye’nin tüm çevre kurallarını yerine getirmesi için 70 milyar euroya ihtiyaç var gibi bir tablo da ortaya çıkmıştır ama hatta özel sektör de o zaman dedi ki: “Ya 70 milyar biz nasıl harcayacağız?” Hâlbuki o tabii 70 milyar hemen bugün harcanacak bir para değil. İkincisi, hemen özel sektörün harcayacağı bir para değil. Neticede, bu, yıllar içinde faslın açılmış olması ve adımların doğru yönde atılıyor olması önemli. Bunu, tenkitleri dile getiririz, eksikleri dile getiririz, doğru bir yöne doğru gitmesini sağlarız Türkiye’nin.

Çevre Bakanlığımız çok tecrübeli. Gerçekten iyi elemanlar var. Yıllardır biz de beraber çalışıyoruz ama tabii kolay bir konu değil. Doğru adımların atılması lazım ve bütün tenkitlerinizi, katkılarınızı...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Geriye dönülemeyen projeler çünkü ilk önce baktığımızda, müdahil olmak gerekir.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Konuşuruz, konuşuruz... Önemli olan doğrusunun yapılması. İlla bu olması diye bir şey olmaması lazım.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, zaman açısından tekrar hatırlatıyorum. Şimdi, nasıl olsa bu ilk gelişiniz, son gelişiniz değildir eminim, sık sık geleceksinizdir ama üç soru daha var. Eğer diğer arkadaşların da hoşgörüsüne sığınarak... Milliyetçi Hareket Partisi temsilcimize söz vermedik, eğer o da konuşursa... Son olarak Arzu Hanım’a söz verirek eğer...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Evet. Biri yirmi geçe beni salıverirseniz, bir buçukta Bakanlıkta olmam lazım.

BAŞKAN – Tabii, o zaman Arzu Hanım’ın sorusuna ve cevabına istinaden... Tamam, şimdilik son kabul edelim Arzu Hanım’ı.

Buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, size de ben hayırlı görevler diliyorum. Allah kolaylıklar versin. Zor bir süreçten geçiyoruz.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Şimdi, ben, tabii, bu kadar konuşmanın arasında özellikle Suriyeli mültecilerimizle alakalı izlenmiş olan politikanın bugüne kadar aslında stratejik hatalarla dolu olduğunu belirtmek istiyorum. Bunu da şöyle: Özellikle son bir sene içerisinde sahada aktif olarak iki dönemdir seçim çalışması yapmamız hasebiyle, özellikle İstanbul Milliyetkili olmam dolayısıyla da gördüğüm eksikleri biraz dile getirmek istiyorum. Özellikle Başbakanlığın yapılan harcamaları hangi kalemlerde yaptığını, bunların sonuçlarının da ne kadar ölçümlendiğini aslında bizler de bilmek istiyoruz Milliyetçi Hareket Partisi olarak.

Burada özellikle küçük yaşta çocukların eğitimle uyumunun sağlanması ve gerçekten topluma kazandırılması noktasında sıkıntı olmayacağını düşünüyorum ama ergenlik çağındaki kız çocukları ve erkek çocukları, sonra meslek sahibi olmayan, Türkçe bilmeyen 20’li, 25’li yaş grupları özellikle çok ciddi hepimiz için risk oluşturmakta. 3 bin liraya, 5 bin

liraya satılan 12-13 yaşındaki kız çocukları var. Fuhşa saplanmış olan -yine bunların sayıları giderek hep artıyor- kadınlar var. Bu da ciddi anlamda bir mağduriyet oluşturacaktır. Suça karışmış olanların sayısı özellikle o yaş grubunda yani 20 ila 30 yaş grubunda çok fazla. Bence burada stratejik planlamanın biraz daha ölçülenmeyle beraber ve gerçekten fiilî olarak toplumda ne oluyor, bunların sonuçları nasıl alınıyor. Yani onlara belki maddi yardım vererek, işte eğitim imkânı vererek değil de sonuçlarının da takibinin yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda bir çalışma var mı? Ben bununla ilgili bilgi vermenizi rica edeceğim.

Çok teşekkür ederim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Yani direkt tabii Avrupa Birliği Bakanlığının görev alanı değil ama...

ARZU ERDEM (İstanbul) – Olmadığı için aslında Başbakanlığa sormamız gerekiyor.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – ...belki Başbakanımızın Başdanışmanı Murtaza Yetiş eski milletvekili arkadaşımız. Belki yani bir fırsat olur da buraya gelirse en doğru bilgileri o verebilir diye düşünüyorum çünkü koordinasyon görevi. Ama siz de onunla görüşebilirsiniz. Belki daha sağlıklı olur o şekilde. Ben kulaktan size aktarmış olmayayım.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Tamam, ben Başbakanlığa gerekli soruları soracağım.

Teşekkür ederim. Sağ olun.

BAŞKAN – O zaman bir söz daha veriyorum Sayın Bakanım müsaadenizle.

Başkan Vekilimiz Özkan Yalım, buyurun.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – “El vekil kel asildir.” yani.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim.

Bu arada dünkü doğum gününüzü ve de 65’ inci yılınızı kutlarım.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Dün değildi ama teşekkür ediyorum.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Benim bildiğim öyle.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Yani biraz daha, birkaç gün daha geriye doğru.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Öyle mi? Peki. Demek ki veriler yanlış o zaman İnternet’ teki.

Tekrar görevinizde ve...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Yolun üçte 1’ ini tamamladık yani.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Doğru söylüyorsunuz. Gerçekten de genç görünüyorsunuz. Bu arada, hem fizik olarak hem de fikir olarak Avrupa uyumuna bizi temsil edebilecek bu kalitede bir insanla çalışmaktan, bir bakanla çalışmaktan grubumuz adına gerçekten teşekkür ediyorum.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Teşekkür ederim. Sağ olun.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Yirmi yılı aşkın bir süredir Brüksel’ de yaşam hayatım geçti. Biraz önce Brüksel’ i de çok iyi anlattınız. Teşekkür ederim bu konuda.

Şimdi, ben çok fazla vaktiniz olmadığı için, hemen kısa kısa bir iki küçük sorularım olacak.

Ekim ayındaki vizesiz giriş -Avrupa Schengen’ e- hazırandaki yaptırımlar sonucunda mı kesin, yoksa kesin olarak ekim ayında başlayacak mı ve de süresi, Schengen’ e giren bildiğimiz diğer ülkelerde olduğu gibi üç ay süreli mi kalabilecek gittikleri zaman vatandaşlarımız? Bu ilk sorumdu.

İkincisi, Rusya’yla olan son durum Antalya ve İstanbul’u da tabii ki etkiliyor. Özellikle Antalya bölgesindeki turizmci, işveren arkadaşlarımız... Ben de bir işveren olduğumdan dolayı bu soruyu özellikle onlara bilgi vermek amacıyla soruyorum. Rusya’ nın verdiği bu son sıkıntıdan dolayı Avrupa’ dan gelecek olan turistlerimiz rezervasyonlarını maksimum seviyede donduruyorlar veya iptal ettiriyorlar. Bununla ilgili, Avrupa Birliğindeki ülkelerin kendi vatandaşlarına Türkiye’ de sıkıntı olmayacağını ve de rezervasyonlarını iptal ettirmeyeceği, ekonomik yönden sıkıntı görmememiz adına, turizmcilerin ticaret hayatının etkilenmemesi adına bir çalışmamız var mıdır?

En önemli... Ben şahsen bilmek istiyorum. 2 milyon 421 bin 523 Suriyeli aileye, kişiye aile başına mı, yoksa kişi başına mı ödemelerimiz var ve de bu ödemeleri rakamsal olarak öğrenebilir miyim?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Öncelikle, birinci sorunuzla ilgili olarak, geri kabul anlaşması... Yani, siyasi karar alınmış diyebiliriz çünkü zirvenin neticede bir sonucudur ama tabii bu 72 beklentiyle ilgili komisyonun raporu ve ekim ayında yayınlayacağı vize kalkabilir nihai görüşü, teknik olarak yerine getirilmesi gereken adımlar. Yerine getiremeyeceğimiz hiçbir beklenti yok. Dolayısıyla, şu anda kalkacağını söyleyebileceğimiz bir ortamdayız.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Yüzde 99 gibi.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Evet, bir aksilik olmaması kaydıyla.

İkincisi, bu üç ay tabii geçerli olacak.

Üçüncüsü, vize kalktığı zaman belki o soru aklınıza gelecek, bizim vize kaldırdığımız ülkeler ne olacak sorusu belki aklınıza gelebilir. Genel uygulama, üye olmadan önce vizesi kaldırılan çok ülke oldu. Özellikle de müzakereye başladığında bu 13 ülke vizeyi kaldırdılar ama onların üçüncü ülkelerle vizeyi üye olduklarında kalktı. Dolayısıyla, bizim de yani şu anda mevcut vize uygulamadığımız ülkeler bakımından vebimiz üye olduğumuz güne kadar nefes alma dönemi yaratıyor. Bizim kendi vereceğimiz karar tabii ama bundan dolayı öyle bir yükümlülüğümüz olmayacak.

Rusya'yla ilgili sorduğunuz soru, tabii, Hükûmet bütün senaryolar üzerinde çalışma yapıyor, ilgili kurumlarımız. Henüz daha ortaya çıkmış adımlar itibarıyla belli kararlar açıklandı zaten. Ama, turizm sektörüyle ilgili Turizm Bakanlığı'mız çalışmayı yapıyor, dolayısıyla belki onlarla doğrudan temas ederseniz -keza yaş meyve ve sebze ihracatımızla ilgili olarak- daha sağlıklı olur. Ben size rakam verirsem yanlış olur şu anda.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Suriyeli ailelerle ilgili, aile başına veya kişi başına ödediğiniz aylıklar...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Onu da belki Murtaza Bey'le... Yani, benim direkt alanım olmadığı için belki size tam sağlıklı bilgi olmayabilir. Murtaza Yetiş Bey'le temas kurabilirsiniz, eski meslektaşımız o açıdan.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Peki.

Son bir şey, hemen, bir iki dakikanız var. Özellikle Osman Bey biraz önce serzenişlerde bulundu. Bu konuda ben şahsen ve grubum adına küçük bir rahatsızlığımızı da belirtmek istiyorum. Osman Bey'in geriye dönüp müzakerelerin başlaması yolunda elbette çok iyi bir düşüncesi var. Ancak, HDP vekil arkadaşlarımızın Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünden "kürdistan" kelimesinden de uzak durması gerektiği kanaatindeyim çünkü bizi son derece rahatsız ettiğini belirtmek istiyorum. Biz çünkü bütün bir toplum olarak Türkiye Cumhuriyeti topraklarında yaşıyoruz, bu tip ikinci bir ülkenin olduğu kanaatinde değilim. Bunu da özellikle belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Özkan Bey, biraz önce aynı uyarıyı yapmak durumunda kaldınız, müdahale ettiniz, şimdi aynı şeyi lütfen siz yapmazsanız çok memnun olacağım.

Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyoruz.

III.- KARARLAR (Devam)

B) KOMİSYON KARARLARI (Devam)

1.- 2016 yılı içinde yapılacak bütün COSAC ve COSAP toplantılarına Komisyonun katılmasına ilişkin karar

BAŞKAN – Yalnız, sizin nezaretinizde, müsaade ederseniz...

Bizim, siz teşrif etmeden az önce başkanlar toplantısı ve genel kurul toplantılarıyla ilgili bir oylamamız yarım kalmıştı Komisyonumuzun adına katılım hususunda.

Ben bu hususu oylarınıza sunuyorum...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Benim nezaretimde olursa yanlış olur, ben misafirim yani.

BAŞKAN – Efendim, Nazırsınız ya, artık sizin nezaretinize ihtiyacımız var.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Estağfurullah.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çok teşekkür ediyorum değerli katılımlarınızdan ve katkılarınızdan dolayı, şeref verdiniz.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANI VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Ben de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Toplantıyı kapatıyorum, bir sonraki toplantıda görüşmek üzere.

Kapanma Saati: 13.15

